

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Številka 16
Leto VII
Posamezna številka po 2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrseva cesta 29/I. Rokopisi se ne vračajo. Poštni predal štev. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani štev. 15.993.

Ljubljana, 25. aprila 1935

Naročnina za četrlet 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2½ dolarja. — Za odgovore je priložiti znamko.

Triumf moderne kirurgije

Uspele operacije možganov in srca. — Človek, ki gleda brez bolečin v zrcalu, kako mu režejo bulo iz možganov. — Umetno srce

(dt) Pariz, aprila.

Nekaj mesecev je tega, kar so ameriški časniki pisali o genialni operaciji možganov — operaciji, ki je človek ne bi verjel, če je ne bi potrdili resni zdravniški časopisi: neki bolnik je sedel brez narkoze in brez anestezije na stolu pred zrcalom in gledal, kako mu kirurg reže bulo iz možganov...

Tudi če pustimo ob strani ves ameriški tam-tam, ki je dokaj neokusno razbohnal to znamenito operacijo širom sveta, nam še zmerom ostane to prečudno dejstvo samo: operiranec sedi pred zrcalom in gleda, kako zdravnik z nožem beza po njegovih možganih!

Za vas, ki niste študirali zdravništva, je potrebno, da vam nekaj pojasnimo: vedeti morate namreč, da možganska snov ni občutljiva za bolečino.

V Ameriki je uveljavil dr. Cushing, na francoskem pa dr. Martel, oba neodvisno drug od drugega, zelo duhovit postopek pri možganskih operacijah. Izumila sta posebnice, zelo natančne električne naprave, ki omogočajo operacije bul tja do pomaranče velikosti. Naj v naslednjem na kratko popišemo načelo francoske metode.

Vrtanje lobanje

Najprej je treba natanko dognati, kje se nahaja bula, ki jo je treba operirati. V ta namen se vpihne zrak, ki napolni prirodne dupline v možganih; potem preišče zdravnik bolnikovo glavo z rentgenskimi žarki. V njih se ti zračni »mehurčki« vidijo v obliki svetlih peg, in če so nenormalno nagnjeni na stran, se da iz tega presoditi, kje se bula nahaja.

Dostikrat pa rentgeniziranje sploh ni potrebno; živčne motnje, izguba ravnotežja, časih pa tudi že začetki nastopajoče otroplosti veščenemu nevrologu zadoščajo, da dožene, kateri del možganov trpi.

Pri operaciji posade bolnika na poseben naslanjač s premakljivim naslonikom. Potem mu s prav finim svedrom, ki se silno hitro vrti, podobno kakor zobarijeva

stružnica, prevrtajo lobanjo na več krajih, tam kjer bo treba kost izžagati. Zanimivo je, da se sveder sam od sebe ustavi, ko je kost prevrtana, ne da bi ranil možganske opne. Nato zapiči zdravnik v nastale luknjice cirkularno žagico, ki ima takisto varnostno pripravo, da ne pride do možganov.

Rezanje, čiščenje in sleherni druga še tako neznatna operacija v možganih je izredno kočljiva že zaradi silnega krvnega pritiska, ki utegne povzročiti krvavitve. Tudi tu so že izumili duhovite električne aparate, kakor na primer električno dleto. Toda najzrednejše pri operaciji je to, da ostane bolnik ves čas pri popolni zavesti in da se lahko na glas pomenkuje z zdravnikom in njegovimi asistenti, ne da bi čutil le najmanjšo bolečino, ne da bi se sploh zavedal, kaj počno z njegovimi možgani.

Operacija srca

Tudi druga panoga moderne kirurgije, takisto iz najnovejše dobe, se ponasa že z mnogimi operacijskimi čudeži: v mislih imamo kilektirgijo srca.

Srce, najbistvenejši organ za naše življenje, je nekako neodvisno bitje v nas, ki nanj ne moremo vplivati. Nemogoče je ustaviti ranjeno ali bolno srce, da bi ga operirali — nemogoče zato, ker tvegamo, da bolnika umorimo. Zato mora zdravnik operirati na živem in utripajočem mesu, biti mora spreten kakor le kdo in naga, da operacijo začne in dokonča med dvema utripoma!

Vzemimo na primer ono strašno »skrcenje srčne zaklopke«, to je stisnjenost mesnate zaklopke znotraj srca; nekatere primere te hibe so operirali tako, da so prerezali srce in vanj zelo naglo vtekli instrument, ki je imel nalogo zaklopko razširiti.

Precej drzna metoda sestoji v tem, da kratkoma srce za trenutek vzamemo njegovo vlogo »živih črpalke«; v ta namen odvedemo kri po cevkah v posebno električno črpalčko, ki igra vlogo umetnega srca.

Pri operaciji z nožem ranjenega srca pa takole ravna: najprej prežagajo in odstranijo več reber; tako se odpre zdravniku ranjeno srce, iz katerega brizgne ob vsakem utripu kri. Kirurg pritiska

prst na rano, da ustavi kri, potem pa izrabi kratki premor med dvema utripoma, da potegne s šivanjem nit za zašitje rane; pri prihodnjem premoru nit zavozla in pri tretjem potegne. Lahko si mislite, kako hladnokrvni in spreteni mora biti kirurg, da dobro izvede toli kočljivo operacijo.

Dogodilo se je pa tudi že, da so operirali ljudi, ki jim je prodrla krogla v srce in se tam premetavala ter ustvarjala v ranjencu strahotne občutke tesnobe. Pri takih ranjencih najprej kirurg prereže srce, gre vanj s kleščicami, potegne kroglo ven, njegov asistent pa pripravi rano zašije, da zapre srce še pred prihodnjim utripom.

Dodati moramo kajpada, da dajo zdravniki pri takšnih operacijah bolnikom primerno sredstvo, ki zavira utrip srca. Tako ima kirurg na razpolago več sekund časa — toliko, da lahko med tem z vso naglico izvede velekočljivo operacijo.

Takšno je danes stanje kirurgije srca in možganov, to je tiste panoge v zdravništvu, ki spada skupaj z operacijo žil med najnovejše pridobitve sodobne operacijske tehnike. Danes lahko rečemo, da ga ni več človeškega organa, ki ga ne bi mogel zdravnikov nož rešiti. Vsakega ranjenca, vsakega bolnika je moči operirati — samo da se diha. In ta zavest sme biti trpečemu človeštvu velika tolažba.

P. Devaux.

Trgovina z belim blagom

Trgovina z dekleti: sodobna oblika suženjstva. — Zakaj ta sramotna trgovina še zmerom cvete? — Zakonodaja je kriva. — Za nesrečna dekleta ni denarja

(oi) London, aprila.

Ali vobče še obstoji trgovina z dekleti? Tudi izven staromodnih filmskih dram in zakotnih romanov? Ali ni vse to zgolj poceni senzacija za široke množice?

Ne; na žalost ne. Trgovina z dekleti ni samo snov manj vrednih filmov in ljudstvo zastrepajočih spolzkih romanov. Narobe, zelo živa reč je to, tako živa, da ji vsa zakonita sredstva vseh kulturnih držav sveta še zmerom ne morejo prav do živga. Še danes ta dan se pripeti v vseh srednjeevropskih državah, da izginejo brez sledu mlada dekleta, posebno v večjih mestih. Policija navadno nič kaj pridna ne dožene. Vse nepojasnjene zadeve pridejo naposled v London, kjer ima svoj sedež »International Office for the Suppression of Traffic in Women and Children« (Mednarodni urad za zatiranje trgovine z ženskami in otroki). Ta organizacija ima zelo obsežen arhiv in v njem je shranjen morda najstrahotnejši seznam človeških izgub.

V tem arhivu so tako rekoč v snopiče nabrane usode pogrešanih in izgubljenih deklet: prava kartoteka groze. In če trdijo ljudje, ki hočejo zmerom vse bolj vedeti, da je trgovina z dekleti samo opletanje s senzacijami, jih lahko povabi sir Ewart Greaves, predsednik omenjenega londonskega urada, naj ga o priliki obiščejo v njegovem uradu. Tam bo nejevolnim Tomažem lahko postregel s svojo kartoteko...

Sir Ewart Greaves in zastopniki 21 odborov raznih držav se ravno pripravljajo za sklicanje X. mednarodnega kongresa za pobijanje trgovine z dekleti; kongres se bo vršil v Rimu. Domala vse evropske vlade bodo poslale tja svoje zastopnike; kajpada bo tudi Zveza narodov zastopana.

Vse kaže, da se začenja boj zoper sramotno trgovino zares. Saj je pa tudi ta boj po soglasni sodbi

vseh strokovnjakov postal zadnja leta pravi pastorek evropskih vlad in socialnih ustanov. Šele tedaj, ko je odbor Zveze narodov za pobijanje trgovine z dekleti in otroki objavil svoje podatke, nabrane v 28 državah, šele tedaj so državniški izprevidelci, kako pereč in usoden je ta problem. Kajpada se ne kaže povsod v isti obliki; na Kitajskem čisto drugače kakor v Evropi.

Tako na primer je omenjeni odbor prišel na študijskem potovanju po Kitajskem do spoznanja, da v tem velikanskem cesarstvu trgovina z dekleti ni samo javen obrt, ki se zdi Kitajcu i po zakonu i po pravosti docela umljiv. Kitajcu je po njegovem pravostnem pojmovanju in miselnosti trgovina z dekleti popolnoma prirodna in utemeljena. Saj velja deklet že pri rojstvu za sužnjo. Če zaide oče v dolgove, je zanj samo po sebi razumljivo, da bo svojo hčer prodal v javno hišo; za hčer

je celo častna zadeva, da tamkaj odsluži družinske dolgove...

Ker je pokorščina do staršev še zmerom eden izmed najvažnejših elementov kitajske družbe, se dekleta voljno in brez tožbe vdajo v svojo usodo. Gospode iz odbora Zveze narodov, ki se jim takšne razmere niso zdele tako samo po sebi razumljive, so Kitajci proglasili za nemoralne ljudi, za ljudi, ki jim manjka sleherni rodbinski čut, za ljudi, ki ne vedo, kaj je spodobnost — in so jih bojkotirali...

Toda Kitajska je daleč, Evropa nam je pa blizu. Zanima nas tedaj, ali nimamo nemara tudi pri nas organizirane trgovine z dekleti?

V splošnem lahko rečemo, da so srednjeevropske države, zlasti Nemčija, Švica, Češkoslovaška in Avstrija poglavitne tranzitne postaje za trgovino. To velja posebno za velika pristanišča, za prestolnice in druga velika mesta. »Belo blago« pride po navadi iz vzhodnih držav, namenjeno je pa večidel trem najvažnejšim deželam, ki se zanimajo za to moderno suženjsko trgovino: Južni Ameriki, Afriki in Orientu.

Zakoni o izseljevanju so v večini držav v tej točki na žalost le preohlapni, in spreten »trgovec« be zmerom znal najti luknjico v mreži, da smukne skozi njo. Dostikrat ga more policija obtožiti samo zvodništva, čeprav je vsakomur jasno, da je hotel uganjati trgovino z dekleti.

Najvažnejši ukrep za pobijanje trgovine z dekleti se zdi siru Ewartu Greavesu črtanje starostne meje v zakonskih določbah, ki merijo na to sramotno trgovino. Dostikrat so veljale varnostne določbe sploh samo za mladoletne. Sir Ewart Greaves pa zdaj zahteva

mednarodno konvencijo, po kateri naj bi bila trgovina z dekleti kazniva tudi tedaj, kadar je nesrečna žrtev že polnoletna in čeprav je pristala na prodajalčeve zahteve. V to konvencijo bi morale priti tudi mednarodne določbe o kaznivosti zvodništva.

Kar ganljivo je pa, ko človek vidi, kolikšna ovira za uspešno pobijanje trgovine z dekleti je denarno vprašanje. Na stotine, da na tisoče nesrečnih žensk propade v blato in sramoto — ker ni denarja, da bi jih prepeljali nazaj domov...

Seveda bi morala tudi ta država poseči vmes in pomagati. A katera država? Prekomorska, ki nesrečna dekleta izžene, ali pa domovina, ki skoraj nikoli ne zmore denarja za drago vožnjo po morju?

Dostikrat se zastopniki držav o tem vprašanju še niso mogli zediniti. Zato »začasno« — to se pravi, »ne nekaj let!« — žrtev ne odpremljajo nazaj domov...

Najzanesljivejše sredstvo za pobijanje trgovine z dekleti je pa slej ko prej materin in očetov ponuk. Pa tudi drugod, kjer to vre, je treba neizkušeni dekletom pokazati vso grozoto trgovine z dekleti. Članom odbora Zveze narodov so dobrodošlo sredstvo tudi filmi strahot o trgovini z dekleti — če le dovolj nazorno slikajo nevarnosti, ki so jim izpostavljeni nič hudega ne sluteča dekleta. Seveda pa ne sme biti ničvredna filmska roba.

Mnogo težje je podrobno delo v vsakem posameznem primeru. Zaradi velike nezaposlenosti je razumljivo, da se dekleta zadnje čase zanimajo za »službe« v inozemstvu in da kar planejo po njih, če se jim ponudijo — ne da bi pomislile na nevarnosti, ki so združene s tem. Posebno pozorne morajo biti dekleta na mamljivo »službo« v Južni Ameriki in podobno oglaševanje, ki se od časa do časa pojavijo v nekaterih tujih listih.

Pri nas ta nevarnost sicer ni tolikšna kakor v volemestih, vendar ni odveč, da nanjo opozorimo.

Hvalečnost

»Gospod zdravnik, prišel sem, da se vam od srca zahvalim za zdravljenje svojega strica.«

»Prav! Prav! Torej se mu je obrnilo na bolje?«

»Tisto ne — nego sem jaz njegov edini dedič.«

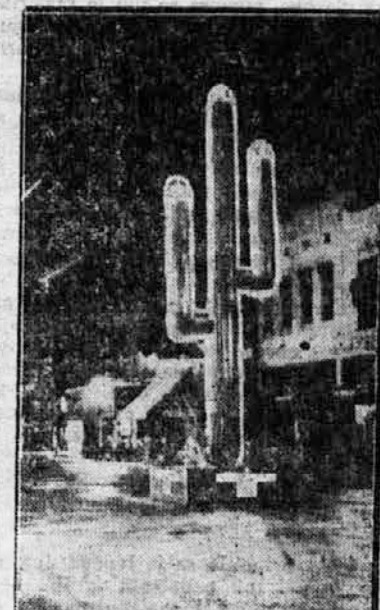

Angleski kralj in kraljica v vosku

sta že izdelana v znamenitem kabinetu voščenih figur madame Tussaudove v Londonu; v kabinet pridejo namreč vsi slavniki, pa tudi zloglasni ljudje na svetu. Angleski kraljevski par je na teh voščenih lutkah upodobljen v slavnostni obleki, ki jo bosta nosila kralj in kraljica meseca maja za 25-letni vladarski jubilej. Na naši sliki se vidi Louis Tussaud, pravnuk utemeljitelja tega najslavnejšega muzeja voščenih lutk, ravno ko ogrinja voščeno figuro angleškega kralja Jurija V. s hormelinom.

Plotna bluz s okraski, prav za prav jantara (k članku na 4. strani)

Kakteje,

ki rasejo v Arizoni (USA), imajo časih prav čudne modernistične oblike. To lastnost so izrabili prebivalci mesta Phoenixa: postavili so take kakteje na križišče in jih obdali z neonskimi cevmi (takimi, kakor vidimo zadnje čase čedalje več svetlobnih napisov tudi pri nas), da kakteje ponoči razsvetlujejo. Tako so si iznajdljivi Phoenixčani napravili poceni in učinkovito dekorativno razsvetljavo za svoje ulice. Naša slika kaže tak kaktus v Phoenixu.

Skrivnostna cigareta

Omamna cigareta, ki draži spolni nagon in žene mlade ljudi v kriminal in umobolnice. — Marijuana: simbol uživanja lačne povojne Amerike

(rt) Newyork, aprila

Amok! Poznate to besedo? Javanskega izvira je in pomeni blazno krivolovnost, ko človek vidi samo kri in bi hotel vse pobiti; amoški tekači so pobesneli ljudje, ki drve slepo naprej in pobijejo vse, kar jim pride na pot. Takšna amoška epidemija divja ta čas v Združenih državah. Samo preberite tele primere, ki smo jih pobrali odkrivanja iz tukašnjih časnikov!

V mestecu Tampi na Floridi je neki osemnajstletni mladenič pograbil sekuro, vdrl v stanovanje svojih roditeljev in divje opletal okoli sebe, dokler se niso njegov oče in mati, sestra in dva brata valjali v krvi na tleh.

V Eureka v Kaliforniji se je neki šestnajstletni fant oborožil s mesarsko sekuro — kaj se je potem zgodilo, pa ne ve več. Ko se je zavedel, je zagledal zraven sebe vso krvavo glavo svojega najboljšega prijatelja; bila je odsekana od trupa. Obglavlja ga je bil v navalu amoške blaznosti...

V Denverju je mladi Steve Hallaway zabodel na ulici policista, nevarno obkral svojo babilo in potem, ravno ko so ga hoteli aretirati, obrnil orožje proti sebi.

V Saint-Louisu (država Missouri) je kakor šiba božja: ne mine skoraj dan, da se ne bi pripetil tak skrivnostni amor. Da, lahko bi rekli, da je amok postal prava epidemija v USA.

In vzrok, boste vprašali?

Vzrok tega gorja ni nič drugega kakor drobna cigareta... samo da je ta cigareta posebne sorte: marijuana se imenuje.

Take reči, vidite, se dogajajo pri nas v Ameriki, po šolah in internatih — kakor ste videli iz gornjih primerov, je ta epidemija zajela pred vsem mladino.

Gotovo ste že ugenili, da mora biti v tej skrivnostni cigareti marijuana, neko prav posebno mamilo, da tako strašno učinkuje. Da, mamilo, ki je v marijuani, je eno izmed najhujših, če ne najhujše spolno dražilo, kar jih danes poznamo. In ker je mladina že po naturi nepredvidna in radovedna, mi čudo, da se kadilci cigarete marijuane zbirajo največ iz vrst neizkušenih dečkov in deklic.

Pri nas v Ameriki je seksualna svoboda dosti večja kakor v Evropi, čeprav se je tudi pri nas po vojni nekdanja zapetost dosti zrahnila. Tu pri nas ni nič nevsakdanjega, da se učenec in učenke sestajajo v zaprtih prostorih. Pri tem tudi alkohola ne manjka... Do česa potem pride, če je tem dečkom in deklicam šestnajst do dva in dvajset let, si potem lahko sami mislite...

Kajpada prijo in pojó... najbolj pa kade. Saj so se v prvi vrsti zato sešli, da preizkusijo te sloveče cigarete marijuane, ki jih poznavašci hvalijo na vse pretege. Kako tudi ne! Ko imajo pa dve preimenitni lastnosti: prvič, da neizmerno stopnjuje ugodje, drugič, da ga raztegnejo v neskončnost. Sekunda se zdi minuta, minuta pa ura! Ali ni prelepo, da ne bi človek preizkusil?

Nekoliko v zadregi so dekleta potegnula nekaj dimov iz cigarete. V glavi se jim vrtili. Dečki imajo hrupave glasove, punčica se jim je razširila. Strast jame vstajati v njih. Ves sram je pozabljen, izgubljen se je sleherni čut spodobnosti.

»Nu, dekleta,« zajecja eden izmed dečkov, »česa pa še čakate? Zakaj se pa ne slečete?«

Naj bodo naše mlade Američanke se tako svobodnih manir, človek bi dejal, da jih takle poziv mora vendarle ogorčiti.

Pa ne! Marijuana je zatrla sleherni odpor v njih.

Tale plavalaska z velikimi in nedolžnimi sinjimi očmi; onale kostanje-laska z medlo poltjo in ustnicami rdečimi ko meso; tistale obilna rdečelaska z zelenkastimi očmi in lici ko mleko in kri — ali jih vidite, kako so si jele mehansko odpenjati živote in spuščati krila?

Padle so poslednje zapreke...

Dalje ne bomo pripovedovali.

Toda pripetilo se je lepega dne, da se je pri teh nedolžnih igrah neki mladenič odrekel preizkušnjaške cigarete in zapovedal svojim tovarišem in tovarišicam:

»Hajd, v pare! Fotografiral vas bom!«

Nihče ni ugovarjal. Marijuana ima med drugimi lepimi lastnostmi tudi to, da zatre v človeku slednjo trdnico neposlušnosti.

Tako je več fotografij ohranilo spomin na te prizore, vredne Tiberijevih orgij. In mladi mož — bodoči businessman, kajpada — se je domislil in poslal te fotografije staršem le preveč emancipiranih deklet z grozno, da jih bo objavil, če mu ne plačajo spodobne odkupnine.

Lahko si mislite, kakšen strah je zavladal v družinah! Tako je prišlo na dan, da se njihova nadebudna mladina skrivaj sestaja s čisto določenimi nameni, ki nimajo nič skupnega s šolo ne sportom.

Na žalost je bilo že nekoliko pozno. Zakaj kmalu potem so že hudodelstva obrnila pozornost oblasti na to strašno mamilo; orgije so namreč še najnedolžnejši posledek tega strupa. Marijuana ustvarja halucinacije, delirij blaznosti, ko pride nesrečni kadilec ob vso pamet in ga brez prehoda vrže iz erotičnega poželjenja v žepo po krvi. V eni sami sekundi se izpremeni v morilsko zverino, ki ji nič na svetu ne more zastaviti poti.

Pa ne mislite, da se boste tega ubranili, če boste gledali, da ne prekoračite določene količine kajenja. Nihče ne more presoditi učinka cigarete marijuane na svoj organizem. Kdor je morda prve trikrat okušal zgolj ljubezenski blagoslov strasnega mamila, bo znorel v četrto.

Ali si zdaj morete predstavljati, kako je ameriškim oblastvom pri duši, ko morajo po vsej Uniji brez moči ugotavljati te strahotne posledice peklenske cigarete? V Saint-Louisu že nič

Banka Baruch

11, Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršni vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija št. 1117-04, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

več ne štejejo mladih deklet, ki so jih onečastili nedorasti fantiči. V Newjerseyu so prišli na sled tucatu deklet, katerih najstarejši je bilo dvanaest let; kadile so marijuano v družbi svojih sošolcev istih let...

Kaj je vendar s to skrivnostno cigareto? Nekak hašiš je v njej, cannabisa sativa mu je latinsko ime; ponujajo ga brezvestni ljudje tako rekoč kar javno svojim mladim kupcem.

Samo to pomislite, da prodajajo te cigarete po ulicah v Saint-Louisu po šest za četrti dolarja, to je nekako po dva dinarja kos.

Malenkost, če človek preudari, kaj vse dobi za ta dva dinarja... In tako lahko vsak trenutek orešate parčke, njemu bo osemnajst let, njej kvečjemu šestnajst, kako si kupijo to strahotno mamilo. Potem pokličejo taksi, spuste zastore na oknih in... si prižgo. Spet drugi se zadovolje... kar s telefonsko kabino.

Pripovedovali so mi o dveh mladih ljudeh, ki ju je cigareta tako razdražila, da sta se ob dveh zjutraj na vrat na nos odpeljala k pastoru in zahte-

vala, da ju pri priči poroči. Nesrečnega sta si bila ohranila nekaj morale, pa se jima je strahovito mudilo...

Na žalost so posledice marijuane po navadi dosti manj nedolžne in manj idilične. Koliko nesrečnih mladeničev in nedorastih deklet so morali poslati v umobolnice, ker so preveč uživali to prekleto cigareto!

Časih se zgodi, zlasti tedaj, če je doza zelo velika, da igra vlogo uspa-vala; in to uspavalo ima tako moč, da že po nekaj dimih še velika naloži.

To so opazili že leta 1921. v prav posebnih okoliščinah. Takrat so napadli razbojniki neki vlak, vlomili v poštni vagon in odnesli velik plen ter brez sledu izginili. Toda policijski večak Murphy je odkril za njimi zelo različne prstne odtise.

Nekaj dni nato je bila policija gangstrom že na sledu, takrat se je pa lepega dne oglašil pri Murphyju neki gospod z uradnim nastopom.

»Jaz sem eden izmed policijskih nadzornikov, ki se ukvarjam z onim napadom na vlak,« se je predstavil in obrnil obkral na suknjiču. »Ali bi mi pokazali fotografije prstnih odtisov, ki ste jih napravili na vagonu?«

Murphy se je podvzval, da ustreže dozdnevemu nadzorniku. Mož se ni mogel dovolj načuditi, kako dobro se razloži črte na prstnih odtisih. Med razgovorom si je prižgal cigareto in vljudno ponudil kajenje tudi večaku. Murphy je nekajkrat potegnil... in zaspal... Ko se je prebudil, moža ni bilo nikjer več... in tudi prstnih odtisov ne.

Murphyjevi predstojniki niso hoteli verjeti, da bi moglo par dimov položiti takega korenjaka, kakor je bil on. Obrnili so se do stotnika Mooneya na oddelku za mamila pri newyorški policiji. In Monney jim je potrdil, da marijuana prav lahko uspa celo najhujšega Dempseyja.

V tistem času — pisali so, kakor smo že povedali, leto 1921. — je bila ta peklenska cigareta še zelo malo znana. Danes jo kadi vsa ameriška mladina.

»Marijuana je najhujši sovražnik, kar jih danes poznajo Združene države,« je napisal slavnj kriminolog dr. Car-

leton Simon o tem strahovitem mamilu. Ali nam ni marijuana nov dokaz, da hodita ljubezen in smrt zmerom z roko v roki?

(J. Dorsenne, »Gringoirs«, Pariz)

Konkurenca

»Lepi baloni, gospa...«
(»Razle«, London)

Z drobnogledom zoper hudodelce

Detektiv, ki dá vse Sharlocke Helme in Arsène Lupine v koš

Ali ste že slišali ime dr. Locarda? Težko. Zakaj mož, ki ga nosi, ne mara, da bi ljudje o njem govorili. In vendar se skriva za tem imenom najznamenitejši francoski detektiv, največji nasprotnik hudodelcev, mož, ki se mu je v zadnjih dvajsetih letih posrečilo rešiti na stotine in stotine še tako zapletenih kriminalnih zagonek.

Nekaterih teh velesenzacionalnih kriminalnih afer se bodo naši bralci še spomnili. Pred vsem afere z Modrobradem Landrujem, potem zločin-skega zdravnika dr. Bougrata, ki je moril svoje paciente, dalje odveta Sarrata, kemika med hudodelci, ki je trupla svojih žrtev razpolil v praveci peklenski kemični kopeli in tako zabil sledove za seboj.

Da so vsi ti in še mnogi drugi rafinirano zasnovani in premeteno izvedeni zločini prišli na dan in dobili zaslužno plačilo, je največ zasluga tihega, skromnega in neznatnega gos-poda dr. Locarda iz Lyona. Kdor tega človeka vidi, mu niti v sanjah ne pride na um, da utegne biti oni slavni znanstveni detektiv. Kajti dr. Locard ne kadi pipe kakor njegov tovariš v Doylovih romanih Sherlock Holmes, tudi ne hodi s samimi revolverji in pištolami v žepih kakor Arsène Lupin, junak Leblancovih romanov. Ne, dr. Locard je vse prej ko postava iz tega ali onega kriminalnega romana; dr. Locarda bi človek prej imel za univerzitetnega profesorja kakor za policista. In ne po krivici, zakaj dr. Locard je pravi učenjak na svojem polju. Orožje, s katerim zasleduje hudodelce, je znanstveno: retorte in epruvete, drobnogledni in nešteto drugih aparatov, katerih skrivnost pozna le njegovi najintimnejši sodelavci.

Kos žice pod drobnogledom

Locardovi uspehi so mnogo romantičnejši kakor Doylova ali Leblancova domišljija. On je tisti, ki je prvi uvedel v kriminalistiko mikroskopsko fotografijo in dosegel z njo edinstvene uspehe.

Morda se že spomnite procesa z grabstom in pošastnim beračem, žigar truplo so nekega dne potegnili vse

prevezano z žico iz Seine? Tedne in tedne je trajalo, preden se je posrečilo truplo identificirati, tedne in tedne, preden se je zgostil sum proti nekemu drugemu beraču, dolgoletnemu umorjenčevemu sovražniku. Mož je trdovratno tajil, dokazov proti njemu pa niso mogli dobiti. V njegovem stanovanju so našli le sveženj žice. Pokazali so mu jo, on se je pa samo poglavitno zagroholal: V Parizu je na

Za mal' d'narja dost' muzke!

Plošče - gramofone izposojamo, zamenjavamo, prodajamo in kupujemo

„ELEKTROTON“

d. z. o. z.

pasaža nebotičnika

tisoče in tisoče stanovanj, je popolnoma po pravici pripomnil, kjer boste našli takšne konce žice.

Kazalo je že, da ne bo preiskava nikamor prišla, tedaj je pa dr. Locard posegel vmes — in 24 ur nato je imel dokaz v rokah. Locard je bil namreč opazil pri preiskavi žice, s

katero je bil zvezan umorjenec, da je ta žica le kos daljšega konca žice, in je presečno ploskev mikroskopsko fotografiral. Ko si je potem ogledal žico, ki so jo našli v beračevem stanovanju, in takisto fotografiral presečno ploskev, je videl, da se ohe presečni ploskvi popolnoma ujemata. Aretiranec se je sesedel in vse priznal.

Robee izdal morileca

Pri drugem nič manj zanimivem primeru je mikrofotografija žepnega roba, ki so ga našli v torbi neke umorjenke, pomagala izslediti morilca. Fotografija je namreč pokazala, da ima tkanina roba neko napako. Takšne robe z napakami pa tovarne prodajajo samo lastnim uslužbenecem. In res so med njimi kmalu izsledili morilca.

Na stotine in stotine takih primerov bi lahko še našli, drug zanimivejši od drugega. Dr. Locard je tudi izumitelj poroskopije, to je dognanja da so znojnice (pore) na rokah vsakega človeka drugačne, prav tako kakor prstni odtisi. S to metodo za identifikiranje hudodelcev je zaslovel tudi zunaj meja svoje domovine.

In vendac ga hoče za moža...

(kl) Budimpešta, aprila.

Nedoumljiva so ženska srca...

Ni dolgo tega, kar so na Madžarskem prijeli nekega zloglasnega bančnega roparja. Ferdinand Tari mu je ime. Mož je še mlad in se je začel zelo zgodaj ukvarjati z denarjem svojih bližnjih; po njegovi sodbi ga imajo namreč nekateri ljudje pševeč. Zraven tega je pa še toliko utegnil, da se je zaljubil in se prav resno bavil z mislijo na ženitev.

Njegova nevesta prebiva v Debrečinu. Čeprav je njen zaročenec že nekaj časa za zameženi okni, mu je trdno odločena ohraniti zvestobo.

Nekega dne ga je obiskala v zaporu, nato se je pa brez odloga odpravila k njegovemu zaročniku. Ljubi ga, mu je rekla, in za moža bi ga rada, če ne drugače, pa tudi v ječi.

Zagovornik je deklico zaklinjal, naj si vendar izbije takšne misli iz glave, saj ni izključeno, da pride njen zaročenec še na morišče, ko ima toliko grehov na grbi.

Toda vse njegovo prigovarjanje je bilo zaman. Tako odveta ni ni kazalo drugega, kakor da pošlje prošnjo ministru, naj dovoli poroko zaprtega vlomilca z njegovo zvesto nevesto.

Kdo dalje pljune...

»Videl sem črta, rečem vam, bil je tako črn, da so morali pri belem dnevu prižgati luč, če ga je človek hotel videti.«

»Kaj to! Jaz sem pa videl nekega Španca, ta vam je bil tako mršav, da je moral dvakrat priti v sobo, preden smo ga videli.«

Junaške prigode

Resnične anekdote iz tujske legije

(rt) Pariz, aprila.

Ugledni angleški časnikar G. Ward-Price je malo pred veliko nočjo izdal zanimivo knjigo o francoski tujski legiji. V njej je zbral kopico velesenzacionalnih anekdot, ki rišejo točneje kakor še tako izčrpni zgodovinski popisi življenje in umiranje v legiji. Velika prednost teh anekdot je, da so resnične; pisec sam je porok zanje. In še nekaj je, kar daje knjižici ceno: avtor je popolnoma nepristranski, kakor zna biti le Anglež, kadar

* V francoskem prevodu: Ward-Price, »Au Maroc avec la légion«, Pariz, éditeur Payot.

Dobra roba se hvali sama,

zato Dr. OETKER-ju ni potrebna reklama!

piše o stvarih, ki se... njega ne tičejo.

Par prigod iz knjige:

Stotnik je izvedel, da se je neki njegov legionar, znan ravsač, zaklel, da ga bo ubil, ko prestane štirinajstletni zapor, ki mu ga je prisilil zaradi neke neumnosti.

Štirinajst dni je minilo, legionar je bil prost. Ravno je proslavljal spet pridobljeno zlato prostost v neki zakotni predmestni krčmi, ko vstopi njegov stotnik, sede k sosednji mizi in si naroči pijačo.

Približala se je ura, ko imajo biti legionarji v vojašnici. Drug za drugim so vstali in šli. Tedaj se pa stotnik obrne k legionarju, ki mu je bil prisegel smrt.

»Počakajte, Franz,« mu reče. »Prosim vas imam neke usluge.«

Franz ostane, drugi odidejo. Ko sta bila sama, mu reče stotnik: »Najte moj revolver, nabit je. Obhoditi moram še nekatera puntarska predmestja. Bodite tako ljubezni in spremite me: šli boste za menoj z revolverjem v roki in dobro pazili na vse strani!«

Nočni sprehod ni trajal niti celo uro ne. Ustavila sta se pred vrati častnikovega stanovanja. Takrat pa vzame stotnik svojemu »varuhu« orožje iz rok in mrzlo reče:

»Osem dni zapora, ker ste go-bezdali, da boste ubili svojega stotnika, in nadaljnjih osem, ker tega niste storili.«

Ward-Price ne pove, kaj se je zgodilo z njegovim legionarjem, zato nam je pa znana neka druga zgodba, nič manj resnična, ki tako rekoč prejšnjo potrjuje.

Neki legionar je na smrt sovražil svojega častnika; tudi on se je zaklel, da ga bo ubil.

Nekega dne se je vršila inspekcija orožja. Častnik je stopal mimo stolaj za puške, jih pregledoval, nato je pa velel legionarju, naj mu pokaže svojo. Mož vzame puško, jo naperi na častnika in sproži; tik pred inspekcijo jo je bil uabil. Toda po ne vem kakšnem naključju je sunila cev v poslednjem trenutku v stran in krogla je častnika le rahlo oplazila po levi lehti. Legionar je čakal bled ko smrt, kaj se bo zgodilo; dva moža sta ga bila že zgrabila vsak s svoje strani. Poročnik je pa samo strmo

pogledal svojega »morilca« in mu rekel mirno, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo:

»Štirinajst dni zapora, ker si prišel z nabito puško k inspekciji!«

Dva meseca nato so legionarji morali v Rifsko gorovje v boj z uporniki. Pri nekem spopadu je mladega poročnika zadela krogla v trebuh; ležal je nekrit pred utrdbo, izpostavljen ognju rifskih Kabilov.

Takrat pride iz utrdbe legionar, ne meneč se za kvogle, ki so Svigale okoli njega, se spusti k ranjencu, ta vam je bil tako mršav, da je moral dvakrat priti v sobo, preden smo ga videli.«

»Ali je zdaj vse?« vpraša mirno in položi čepico na poljsko posteljo, kjer je ležal ranjenec.

»Da.« odgovore bolničarji, vsi odreveneli od tolikšne hladnokrvnosti.

Tedaj jim legionar makomarno

Kaj beremo in slišimo drugod

Kratke zgodbe in zanimivosti od vsepovsod

Kadar se cigani ženijo

(rl) Bratislava, aprila
Ondaj se je zbralo v Sv. Nikolaju na Slovaškem več ko 300 ciganov na veliko cigansko svatbo. Nevesta je sicer živela s svojim ženinom že dobrih štirinajst let v skupnem gospodinjstvu in je imela z njim že tri otroke; vžle temu je šla pred oltar v beli obleki, z mirtovim vencem na glavi. Za ženitovanjsko pojedino so morali dva konja in trije žrtvovati življenje; za suha grla so si pa pripravili cigani cel hektoliter vina in prav toliko žganja.
Ker je bilo pa vsega tega še zmerom premalo, so ukradli nekeje še enega prasca in več glav perutnine. Drugače cigani pač ne bi bili cigani...

Mož s piskajočim srcem

(rl) London, aprila
Krečmar Robert Lockyer v Whimbleyju je imel kaj svojevrstno srce: pri slehernem utripu mu je zapiskalo, časih celo tako na glas, da so ga še njegovi gostje slišali. Toda naj so se zdravniki še tako trudili, da bi siromaku odpravili to neprijetno hibo, je vse njihovo prizadevanje ostalo zaman. Ondaj je mož obupal in se obesil.

Morala na Nemškem

(lk) Berlin, aprila
V Karlsruhe na Nemškem je policija aretirala 26letnega Alfrida Rubna. Mož je žid. Zaprl so ga, ker je imel razmerje z neko nežidovko; njeno ime in stanovanje je protizidovski list »Der Stürmer« obesil na veliki zvon. Deklico so spravili v neko »zavetišče«. Njeno mater so aretirali in vrgli v ječo: obtožena je zvodništva v posebno hudi obliki... mlada obtožena sta se namreč shajala v njenem stanovanju pri belem dnevu!
To se je zgodilo v letu Gospodovem 1935... (Po »Prager Tagblatt«)

20 let pozneje...

(ro) Pariz, aprila
Gospod X. je meseca maja 1914 zagledal na starini oljnat podobno slikarja L. in jo je kupil. Plačal je zanj 10 frankov.
Doma jo je obesil na zid. Lepega dne jo je zagledal neki njegov prijatelj, zbiralec slik, in se zagledal vanjo; predlagal mu je v zameno zanj neko drugo starino.
Pri zbiralcu se je oglašil znan prekupevalec umetniških slik. Oko mu je obstalo na L-ovi sliki; ni dolgo premišljal in ponudil lastniku v zameno neko podobno znanega slikarja.
Pozneje je slika zbudila pozornost nekega bogatega zbiralca umetnin: odkupil si jo je z lepim kipom.
Bogati zbiralec je pokazal sliko nekemu svojemu prijatelju. Le-temu je bila tako všeč, da mu jo je pri priliki odkupil za — avtomobil.
K temu prijatelju je večkrat prišel na kosilo bankir Y. Slika ga je navdušila in njen lastnik mu jo je odstopil za šop delnic družbe »Royal Nothing«.
V bankirjevem stanovanju so sliko obesili na častno mesto v salonu. Tam jo je zagledal bogat Američan. Preden je bila ura okoli, jo je že imel — na-

pokaže tri ali štiri rane, ki jih je dobil od Kabilov, in se onesvesti.

Višek prezira do telesne bolečine je pa pokazal stotnik Jansen, po narodnosti Danec.

Meseca decembra 1930 se je mudil na dopustu v Dunkerquu. Nekoga dne je imel nesrečo: po nevarnosti ali kaj je podrl z motornim kolesom nekega pešca. Moral je na policijo, da ga zapišejo. Tam je nerodni komisar zahteval od njega prsne odtise.

»Kaj?« je ogorčeno vzkliknil Jansen. In položil je obe roki na razbeljeno železno peč. Strahotno je začrnelo, nato je pa častnik pomolil svoje izmakazene roke policistu. Imel je prav: res je bila še druga pot...

Takšen je zakon, je odvrnil birokratski policist. »Druge poti ni!«

»Pač, je druga pot!« je vzkliknil Jansen. In položil je obe roki na razbeljeno železno peč. Strahotno je začrnelo, nato je pa častnik pomolil svoje izmakazene roke policistu. Imel je prav: res je bila še druga pot...

Vseeno je, od kod so legionarji prišli, vseeno, katerega jezika ma-

mestu nje je pa dobil bankir Američanovo gramofonsko tovarno.
V Američanovi palači —
A tu preneha prvi del te istorije.

Prišel je polom, najprej v Ameriki. Tovarnar se je iznebil slike za lepo jahtico. Takrat se je pa kriza začela čutiti tudi na Francoskem; prejšnji lastnik jahte je sliko zamenjal pri nekem starinarju za lepo starinsko pohištvo.

Starinar je imel pa smolo na borzi in je izgubil lepe denarje. Ker si je njegova žena zaželela dragocenega krzna, je predlagal nekemu krznarju zamenjavo: sliko za kožuh.

Krznar je šel v konkurz. Njegov sin ga je prosil, naj mu kupi kolo. Ker oče ni imel denarja, je pri trgovcu zamenjal sliko za bicikel.

Trgovca je hotel podariti svojemu nečaku zbirko znanih za god; kupil jih je in plačal s sliko.

Znamke so bile pa ponarejene in mož, ki jih je prodal, je šel sedet. Njegova žena je v stiski sliko prodala; dobila je zanj 5 frankov.

Kupil jo je neki trgovec okvirjev in jo prihodnjo nedeljo razstavil v svoji izložbi starin. Kmalu je našel kupca: dobil je zanj 10 frankov.

Natanko toliko je dal pred dvajsetimi leti zanj prvi kupec... samo da so bili takrat franki nekoliko več vredni... (»Bête Noire«)

Človeška pravica

(rk) Pariz, aprila
V vas Genlis pri Dijonu je pred kratkim prišel tamkaj rojeni Joseph Wendling, mož, ki se je leta 1910 izselil v Ameriko. A ni bil še par mesecev v objavljeni deželi, ko so ga obtožili, da je v Louisvillu v državi Kentucky (USA) umoril neko dekletce. Čeprav je obupno trdil, da je nedolžen, ni nič pomagalo; obsodili so ga na dosmrtno ječo. Mož je presedel 23 let. Ves čas je zatrdel, da ni on umoril dekletca, toda sodišče se ni dalo prepričati in ni uvedlo revizije procesa.

Pred kratkim je pa umrl pravi morilec in na smrtni postelji priznal, da je on kriv in ne Wendling. Nesrečnica so pred nekaj meseci izpustili. Člani rodbine umorjenega otroka, ki so največ krivi, da so Wendlinga obsodili, ker so v vsak način hoteli videti v njem pravega morilca, ponujajo zdaj Wendlingu 250.000 frankov odškodnine za prestano gorje. A kdo mu bo vrnil izgubljena leta, kdo mu bo vrnil mladost?

Najdražji program na svetu

(ko) London, aprila.
Menda je odveč povedati, da so doslej imeli Američani vse rekorde, kar se tiče radijskih programov in izdatkov zanje. Enega teh rekordov bodo pa v kratkem izgubili.

Radijski program, ki ga priredijo angleške postaje za jubilej »kralja Jurija V., bo namreč zasenčil vse, kar je svet doslej videl na tem polju. Družba »British Broadcasting Co.« misli namreč izdati v ta namen okoli 50.000 funtov (dobrih 10 milijonov dinarjev) samo za program na večer pred kraljevim jubilejem. (»Wireless World«)

ti jih je zibala: telo lahko odneha, duh pa ostane neustrašen, duša neomajna.

V bataljonu slavnega majorja Pechkoffa je služil pred kratkim neki visok in mršav Nemec, čudovit goslar, drugače pa šibkega zdravlja, bolj ustvarjen za glasbo kakor za vojno; bolan melanholik že na prvi pogled.

»Človek, ki bi mu prisodil, da si bo sam vzel življenje,« je bil pripomnil Pechkoff v njegov osebni popis.

V Maroku je naš Nemec — Bohlmann se je pisal — večkrat čutil, kako ga zapuščajo moči in da bo težko držal korak z drugimi.

»Čakajte,« mu je rekel major, »poslal vas bom na oklopni vlak.«

»Dokler sem živ, ne,« je odgovoril Nemec s stisnjenimi zobmi. »Nisem sprevodnik, nego vojak.«

Tisti dan so bili na posebno težavnem terenu, razen tega so se morali že od ranega jutra neprestano boriti s skritim sovražnikom. Zdajci je pa počil strel v zadnjih vrstah. Legionarji so planili pokonci. Na tleh je ležal Bohlmann, s kroglo v glavi; utrujen na smrt se je rajši sam ubil, kakor pa da bi »marodiral«...

Židovska kri rešuje hitlerjevsko

(ro) Neki je na Južnem Nemškem je povzelo nekega vodjo hitlerjevskih napadalnih oddelkov. Dobil je tako hude poškodbe, da roševaleci niso utegnili misliti na plemensko filozofijo in so ranjenca odpeljali v židovsko bolnico — ker je bila pač najbližje kraju nesreče.

V bolnišnici so zdravniki ugotovili, da je treba ranjencu pri priliki dotočiti nove krvi. Prijavil se je neki žid in dal svojo kri hitlerjevcu; to ga je rešilo smrti.

Toda zadeva je imela, lahko si mislite, posledice, za ranjenca nič kaj prijetne. Disciplinski odbor krajevnega odseka narodno socialistične stranke je namreč gnil ponesrečenca pred posebno razsodišče, da se dožene, ali je človek, ki je tako prišel do manj vredne židovske krvi, še vreden, da ostane član stranke, ali ne.

Razsodišče je bilo v nemajhnem zadregu. Hitlerjevski evangelij pravi, da je židovska kri pač židovska kri, ne pove pa, ali se kaj izpremeni, če jo zdravnik preloži v žile človeka z zlahtno arijsko krvjo; zato so hoteli vodjo napadalnega oddelka izključiti iz stranke. Tedaj je pa neki član disciplinskega odbora predlagal kompromisno ureditev kočljive zadeve. In kaj mislite, kako je ugenil arijski Salomon?

Takole: dognali so, da je bil žid, ki je dal hitlerjevcu svojo kri, bivši vojak, da je imel več odlikovanj in je bil že zato vreden, da ga svojo kri Hitlerjevemu vojščaku. Le-tega pa iz istega vzroka tudi ne kaže proglašati »oskrunjenega«.

In tako je bil volk sit in koza cela: žid je ostal žid, vžle vsem svojim odlikovanjem, hitlerjevec pa čisti arijec — »glede na izredne okoliščine«. In je smel ostati v stranki.

Za drugič mu pa prijateljsko svetujemo, naj si o pravem času prikrbi arijskega darovalca krvi, če bi se mu imela še v drugo pripetiti takale nerodna nesreča. Zakaj kako lahko bi siromak po nedolžnem postal žid... (Po bukarški »Renasterei Romanic«)

Vsem onim, ki radi jedo

testenine, se zdi praznik, tedaj, ko pridejo na mizo »Jajzinec«. Veselje je gledati te ljudi, kako jim od poželenja žarijo obrazi.

Tihotapec humorist

(tp) Pariz, aprila.
Ko se je francoski pevec Lucien Boyer zadnjič vračal s turneje po Egiptu, se je na ladji seznanil z nekim carinskim nadzornikom, ki mu ni mogel prečevati iznajdljivosti in bistroumnosti carinskih preglednikov.

»Prav, pa staviva!« je predlagal umetnik. »S seboj imam nekaj smotk... Prepričan sem, da jih bom brez neprimlik spravil na varno...«

»Velja!« je samo odgovoril nadzornik.

Pri izkrepanju hodi Lucien ves navorjen z aktovko pod ramo po palubi in s strahom gleda po svojih neštetih kovčgih. Carinski nadzornik stoji zraven njega. Takrat pridejo pristaniški carinarji.

»Izvolite vse to odpreti!« zapove njihov vodja.

Lucien jame iskati ključ, jih ne najde, pomoli carinskemu mogočniku svojo aktovko, da bi laže prebrskal žepe, naposled se pa pogodi s carinarji, da bo pustil svoje kovčge na ladji, da mu jih bodo podrobno pregledali; ponje bo poslal čez uro ali dve.

Skupaj s carinskim nadzornikom gre nato na kopno. In ko sta na nabrežju, vzklikne zmagovalno.

»Ljubi prijatelj, izgubili ste!«

V aktovki, ki jo je carinski nadzornik iz prijaznosti nosil pod pazduho, je bilo 500 cigaret in dve škali havanki! (»Jour«)

Največji zvočnik sveta

(ko) Pariz, aprila
V Ameriki so pravkar dodelali zvočnik, ki bo lep čas deležen ponosnega naslova »the greatest in the world« (največji na svetu). Zvočnik bo služil za alarmiranje in prenašanje zapovedi z ladje na ladjo. Njegov motor je visok okoli 120 cm, opna ima pa 1 m velik premer; čeprav se pri najhuj-

Nevarnost v žepnem robcu

V žepnem robcu se skriva nevarnost, ki se je ne sme prezreti. Kajti ravno v žepnem robcu se nabira največ kali in bakterij, ki postanejo lahko vedno nevarne, ako se jih ne uniči pri pranju. Zato pozor: samo zares higijenično oprani žepni robci niso nevarni. Šele v vreli raztopini Schichtovega Radiona, ko prehaja na milijone kisikovih mehurčkov s čistilno peno mila vred skozi perilo, se uničijo vse kali.

* Kar je dobro za žepne robce, velja seveda še v večji meri tudi za vse druge perilo v gospodinjstvu in družini.

Domači izdelek

SCHICHTOV
RADION
pere vse higijenično čisto

R. J. 5-35

Srednji vek v Ameriki

(ro) London, aprila.
V Sionu, mestecu v ameriški državi Illinoisu, imajo versko sekto, ki v šir pravicato diktaturo nad prebivalstvom; zakaj vodilni člani te sekto se hkratu tudi na čelu mestne uprave.

Celih 23 let že diktira vodja te sekto, Woliva po imenu, svoje zakone nesrečnemu mestecu. Da boste videli, kakšni reveži so nesrečni občani: kajenje velja tam za smrtni greh. Prav tako ni odveze za človeka, ki gre v kino. Najhujše je pa, če je ženska dekolirana. Vse to velja v Sionu za smrtni greh.

Dalje morajo verniki te prečudne sekto verjeti, da je naša zemlja ne krogla, temveč — ravna ploskev. Kdor drugače trdi, je nejevernik in bo pogubljen.

Zač je čase se je pa Woliva nekam izpreobrnil. Sklenil je uvesti nekaj reform. Pravi namreč, da se »morala ne da ohraniti zgolj z uredbami in zakonskimi odloki« in da je treba to reč nekako izpremeniti.

Toda nepopustljivi verniki so ogorčeno vstali zoper toli nezasišani liberalizem: meni nič tebi nič so župana odstavili in postavili na njegovo mesto drugega moža, ki ga še ni pohujšal sedanji — pokvarjeni svet... (»News Chronicle«)

Slepec izpregledal — in se razočaral nad ljudmi

(ro) London, aprila.
Tote je zgodba mladeniča, ki je bil slep od drugega leta, zdaj so mu pa zdravniki vrnil vid. Povedal je, da se je globoko razočaral, ko je prvič zagledal ljudi.

Mlademu možu je ime David Williams, star je 20 let in je vse življenje prebil v svoji rojstni vasi v Carnarvonu. Operiral ga je londonski specialist dr. Tudor Thomas; Williams vidl že prav dobro na razdaljo 10 metrov. Zdaj se uči v neki šoli za slepce čevljarstva, pa tudi branja in pisanja.

Te dni je Williams pisal pismo svojemu varuhu. V tem pismu pravi med drugim:

»Srečen sem in upam, da pojde vse po sreči. Hodil sem že doslej po londonskih ulicah, toda ko sem prvič zagledal ljudi, me je zelo razočaralo. Moj ideal človeka je bil preveč lep: moral sem ga v marsičem popraviti na slabše.

»Povedal vam bom, kako sem si predstavljal ljudi. Vzemimo človeka, ki je mršav in visok. Prej sem mislil, da mora biti tak človek popolnoma enako koščen od zgoraj do tal, nekako tak kakor palica. Debel človek pa se mi je zdel povsod enako debel, kakor na primer bat kuhinjskega tolkača.

»Upam, da bom nekega dne lahko napisal članek o tem; danes še ne morem. Zakaj vselej kadar sedem, da bi pisal, vidim pred seboj nekaj novega, in možgani se mi hočejo kar ustaviti. Ko bom dobro videl, bom pa skušal postati umetnik, da bom naslikal človeške obraze take, kakor sem si jih predstavljal, ko sem bil še slep.« (»Evening Standard«)

Usodni reflektor

(qk) Budimpešta, aprila

V vasi Backassuthalvi pri Baji je prejšnji teden neke noči žaromet mimo vozečega avtomobila posvetil v sobo 24letne A. Jonasove. Jarka luč je nesrečno ženo silno prestrašila — pričakovala je ravno porod — ker je mislila, da nekeje gori. Od strahu je spovila in zblaznela. Morali so jo prepeljati v umobolnico.

40 let v postelji zaradi neuslišane ljubezni

(rl) London, aprila

V Rochestru je ondan umrl 80letni Henry Plummer, mož, ki je zaradi neuslišane ljubezni preležal celih štirideset let v postelji.

Ko je bilo čudaku dvajset let, se je zaljubil. Dobil je pa košarico; izvoljenka njegovega srca se je kmalu potem omožila z nekim drugim. Plummer ji je takrat zagrozil, da bo vse svoje življenje ostal v postelji, če ga ne bo uslišala. In trmast kakor je bil, je to grožnjo tudi izvršil. Od tistega dne ni več vstal iz postelje. Prva leta bi bil še mogel, pozneje so mu pa noge zaradi večnega ležanja tako oslabele, da ga ne bi nosile, tudi če bi hotel vstati.

Siromak! Ali je vedel, da je s svojo trmo le samemu sebi škodoval?

Lepo darilo

Italijanski napisala Amina Andreola

Bil je zmerom vase zaprt in nezaupljiv do ljudi. Mogoče zato, ker je imel tako žalostno in neprijazno mladost. In čeprav je bil ljubečega srca in je koprnel po ljubezni, je skrival svoja čustva za navidezno sirovostjo in nepristopnostjo. Zato so se ga vsi ogibali, živel je sam zase in ni imel znanstven ne prijateljev.

Njegovo življenje bi bilo pa brezupno, da ni našel zvestega tovariša, ki ga je edini razumel in mu je bil zvesto vdan kakor nihče drugi.

Ze tri leta mu je Fido delal družino, pozdravljal ga je večer za večerom z vsemi mogočimi izrazi veselja, mu polagal gobček na koleno in vdano, brez tožb prenašal njegovo slabo razpoloženje.

Bil mu je najboljši tovariš na izprehodih; zaradi njega mu je bila osamljenost dosti znošljivejša.

Na nekem takem izprehodu v predmestju se je mož iznenada zagledal samega: Fido je izginil. Dolgo ga je iskal s strahom in obupom, a zaman.

Tisti večer je sedel sam samcat k večerji. Fidova skleda na tleh je bila prazna.

Osem je bilo v nekem zvoniku, ko je Fido še zmerom begal s po-bešenimi ušesi in pritegnjenim repom po temnem drevoredu in vohljaj po tleh. Proseče je gledal ljudi, ki so hiteli mimo njega, in že nekajkrat se je hotel pridru-žiti temu ali onemu, da se ne bi čutil tako samega in izgubljenega.

Tedaj mu je prišla nasproti neka mlada ženska in ga mimo gre-de božajoče pogladila po glavi.

Pes je dvignil gobec k njej in ji začel obotavljaje se, pa vendar zaupljivo slediti. Neznanka se je neprestano smehljaje se ozirala za njim; naposled je obstala. Tudi Fido se je ustavil nekaj korakov od nje, potem je pa odločno kre-nil k njej. Neznanka se je sklonila k njemu in ga pobožala:

»Izgubil si se, ubogi psiček... Ali bi šel z menoj? Mimmo bi bil tako vesel, če bi te imel... Ti bi mu bil najlepši dar za rojstni dan.«

Da, Mimmo je imel prihodnji dan svoj rojstni dan, in njegova mati ni imela denarja, da bi mu kupila kakšno darilo. Vso noč je presedela za šivalnim strojem, da je še dodelala neko naročilo in ga oddala — potem so ji pa povedali, naj pride šele čez nekaj dni poplačilo. Bogatini res ne vedo, kako nujno potrebujejo ljudje denar.

Mimmo je bil eden izmed tistih ubogih otrok brez očeta, ki jih matere pričakujejo z grozo in obupom; otrok, ki pridejo na svet v veliki dvorani porodnišnice ali pa v javni bolnici. Eden izmed tistih otrok je bil, ki se jih materini starši sramujejo in jih očeto-rovit roditelji nikdar ne priznajo za svoje vnuke.

Fido je sledil ženi in obotavljaje se in z nezaupanjem prestopil prag siromašnega stanovanja.

»Ugeni, Mimmo: kaj boš dobil za svoj rojstni dan?«

O, kako je bil otrok vesel! Z ni-žmer ga mati ne bi bila mogla bolj razveseliti kakor s prečudo-vito živo igračo.

Tako je Fido ostal pri svojih novih gospodarjih in dobil ime Tom.

Minili so trije meseci. Bilo je popoldne ene izmed tistih pre-krasnih pomladnih nedelj, ko je osamljenim ljudem njihova osam-ljenost še stokrat hujša in se spo-minjajo vsega, po čemur so v živ-ljenju zaman hrepeneli.

Mož je odšel iz svojega žalost-nega stanovanja in zavil v zeleno prirodo. Zatopljen v misli je stopal tjavendan, ko je iznenada izza nekega grma planil Fido k njemu. Da, Fido ga je oblajeval kakor iz uma od veselja, skakal je po njem, cvilil in zavijal, švi-gal sem in tja in se vrtel v kro-gu, kakor bi bil zblaznel.

Se nikdar v življenju se ni mož čutil tako srečnega kakor tisti trenutek. Saj je spet našel zve-stega tovariša svojih samotnih ur.

Med tem je neki otroški glas zaman klical Toma, dokler ni brez sape prihitela mlada mati in hotela psa odpeljati s seboj.

Osupel nad njenim početjem jo je osorno vprašal mož: »Kaj bi pa radi? Zakaj hočete psa odpe-ljati s seboj?«

»Ker je moj.«
»Motite se. Moj je. Pred tremi meseci sem ga izgubil, zdaj ko sem ga spet našel, ga bom pa vzel s seboj.«

»Vaš je? In s seboj ga hočete vzeti?«

»Seveda.«
»Oh, kako bo hudo mojemu fantku! Tako rad ga ima... Ze tri mesece je Tom pri nas... Le kako se bo mogel sprijazniti z ločitvi-jo?«

Otrok je sedel na tla, vsej po-sejani z velikimi marjeticami. Ko sta zdaj žena in mož zavila proti njemu, je Fido veselo skočil na-prej in se začel igrati z otrokom, Mimmo ga je objemal in stiskal k sebi.

Mož se ni mogel odločiti, da bi se spet razstal od svojega zveste-ga tovariša, ki ga je našel po to-likem času; po drugi strani ga je pa bolelo, da bi storil hudo siro-mašnemu dečku z bledim obraz-om.

»Veš, mu je zaupal Mimmo, ta pes je moj, dobil sem ga za rojstni dan...«

Ubogi Fido, kako mršav je bil

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, za-pestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

postal! Kar videlo se je, kako je te tri mesece delil z materjo in otrokom bedo in lakoto. Ze zato se mož ni mogel odločiti, da bi ga jima pustil. Ganjeno je opa-zoval psa, kako se mu vidijo vsa rebra, in ga primerjal z rejenim in lepo negovanim Fidom od prej.

(iC) Skladnost kričočih barv in okusna kombinacija novih tkanin! Taka je modna zapoved za letošnje pomlad.

Zdi se, da bo prodira »amadu« barva, novost, ki je doslej nismo poznali. Je to mešanica rjave in pomarančaste barve. Obleke ali kostumi bodo enobarvni ali pa okrašeni s sivo, svetlo sinjo ali pa svetlo zeleno tkanino.

Usnjeni okraši. Jelenje, pa tudi telečje (boks) usnje se bolj in bolj uveljavlja za okrašanje sprehodnih kostumov. Modernim Evam je to-rej skromni sportni videz kostu-mov postal predolgočasen, zato iščejo zgled pri vojaških unifor-mah. Seveda je kraj takih oblek ženkostno podčrtan. Obleka se mo-ra tesno prilagati, vendar mora biti ramenska partija prav po mo-ško široka.

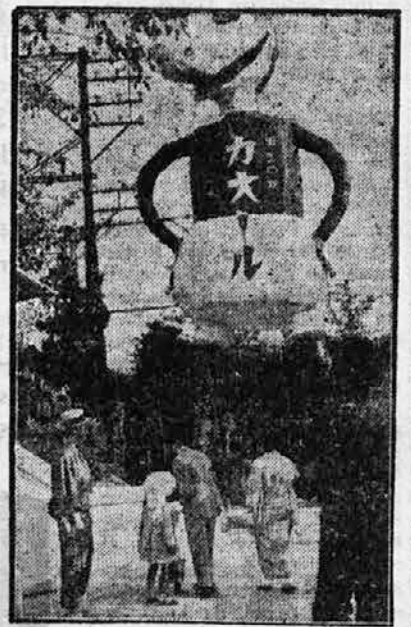

Vzorec pomladnega sportnega kostuma

»Zelo žal mi je, gospa, toda psa vam res ne morem pustiti,« je rekel po kratkem preudarku in od-šel. Mimmo je obupno zaihtel.

Toda Fido ni bil nevhvalno bitje. Zdaj je pot že poznal in je dostikrat pobegnil gospodarju, da je obiskal svojega malega prija-telja.

Takrat je mož vselej prišel ponj v malo predmestno hišico. Prince-sel je Mimmo sladkarij, prišel k mladi ženi in jo gledal, kako dela. In ker je Fido čedalje po-

Spomenik miški »Micky«

Prvi tak spomenik so postavili v ja-panskem kopališču Takaraku pri Osa-ki. Znano je, da so se filmi z miško Micky najbolj priljubili na Japon-skem; zato ni čudo, da so ji tam prej postavili spomenik kakor v Holly-woodu, njenem rojstnem kraju.

gosteje čutil potrebo, da bi spet in spet videl svojega malega pri-jatelja, so postajali njegovi obiski čedalje pogostejši.

Neke nedelje je pa mož dobil vabilo na obed v skromnem sta-novanju male družinice. Prinesel je s seboj kolačke in cvetlice, stop-il v malo stanovanjsko obo in dvignil Mimmo k sebi na kolena. Iz kuhinje je prijetno zadisalo po pečenki in cvrtju; ker je bil zmeh-rom vajen le gostilniške hrane, je

ta vonjava še bolj zbudila v njem hrepenenje po domu in družini. Veselo in zadovoljno je skak-ljal pes okoli njih.

»Ali vidiš,« je rekel Mimmo, »kako srečen je Tom, da je lahko pri meni? Zakaj mi ga zmerom odpelješ? Zakaj ga rajši ne pustiš pri meni? Ali res ne bi bilo mo-goče?«

»Bi,« je tiho odgovoril mož, ka-kor da bi govoril sam s seboj.

»Povej, kako.«

»Če bi postal tvoj očka in ti moj otrok, bi lahko vsi skupaj stano-vali. Ali bi mi lahko rekel očka?«

»O, da.«

»Pa poskusi.«

»Očka...« je tiho rekel otrok, ka-kor bi poklical svojega, oh, tako daljnega pravega očeta — moža, ki ga ni maral slišati.

»Glasneje reci, Mimmo.«

Tedaj je otrok iztegnil roke mo-žu okoli vratu in mu zavpil na uho: »Očka!«

Med tem je mlada žena pripra-vila v sosednji sobi kosilo za tri. Ali prav za prav za štiri, zakaj poleg Mimmovega stola je posta-vila na tla tudi skledo za Toma. In prvič po več letih je popevala tiho pesemco pred se, tako srečno se je čutila...

Vedela je, da je prišla sreča v njeno hišo. Mimmo je res kmalu nato dobil skrbnega očeta in nje-gova mati ljubečega moža. Vseh skrbi in stiske je bilo potem ko-nec.

Spanje mu je več

»Zakaj pa ne spravite blagajne v svojo spalnico? Tam bi bila dosti na varnejšem!«

»Bojim se, da me ne bi tatovi zmotili v spanju.«

POMLADANSKA MODA

V pasu je jopič prav močno stisnjen z usnjenim pasom, zape-tim s preprosto sponko. Seveda velja to pravilo le za one dame, ki so v pasu vitke.

V Parizu so razstavljeni celó po-letni kostumi, ki jih že oblačijo dame na francoski rivieri. Ti ko-stumi so zapeti s pasovi iz slame ali ličja, sicer je pa videti tudi že pasove iz nanizanih kristalov in iz moleskina. Moda zahteva v vsa-kem primeru originalne, vendar nevsihljive pasove.

Toda usnje ni samo za pasove. Iz jelenovine izdelujemo telovni-ke, ovratnice in šerpe iz bež ali be-lega chamois-usnja, dočim so ovrat-niki in našitki celo iz merjaševine, obšitki na žepih in na koncih kril pa iz lakastega ševroja.

Kratek usnjen jopič se okusno poda k težkemu volnenemu krilu. Za avtomobilske izlete je tak jo-pič najpripravnější. Vseeno je, ali ima rokave, ali jih pa nima; če-zenj naj dama obleče zaprto blu-zo iz svile, muselina ali iz impreg-nirane (gumaste) tkanine.

Pleteni kostumi. Posebnost bodo na roko pleteni kostumi. Dame jih bodo lahko pletle iz volne, tweeda ali jersey. Njihova linija bo pre-prosta. Životek bo tesno se pril-gajoč, krilo pa udobno.

Pri nas vidimo že več let na roko pletene okusne bluze in jopice, zdaj bo treba to spopolniti samo s krili.

Nekaj popolnoma novega bodo na roko pletene obleke iz barvane-ga lanenega tkiva. Izdelki iz lane-nega tkiva bodo prav fini in razno-vrstni, v barvah in oblikah.

Klasični kostumi. V Parizu vidi-mo v vsaki boljši modni trgovini po pet ali šest klasičnih kostumov za razne prilike: za zvečer smo-king, za popoldne renesančni kēp, za sport spet kakšno klasično ob-lačilo. Taki kostumi seveda ne mo-rejo biti fantastični. Linija mora biti strogo začrtana, blago pa za-rces prvovrstno.

Zanimivo je, da gre skoraj k vsaki obleki kēp ali suknjič.

Krojači priporočajo zlasti tri različne pomladanske suknjiče:

1. Redingot, ki ni nikoli prene-hal biti moderen, pač je bil pa do

skrajnosti zanemarjen. Današnji dan postaja spet velika moda! Čez pleča je ozek, dolg je tako kakor krilo, rokavi so zvečine kratki, ši-roki pa v vsakem primeru.

2. Tricetrtska jopica je moder-na že več ko dve leti, letos pa še prav posebno. Daljša ne sme biti ko do kolen. Izdelujemo jo iz naj-raznovrstnejšega blaga, celó iz tafta.

3. Kēp je po navadi skrojen iz istega blaga kakor obleka, treba je pa položiti blago tako, da so črte na njem vodoravne če so pri obleki navpične, ali pa narobe. Pri eno-barvnih kostumih bomo videli kē-pe iz kockastega blaga; to bo si-ker malo ekscentrično, zato pa mično. Pogosto so v kēpih urezane luknje za roke; to spominja na XVIII. stoletje.

Ovratniki so lahko košati, svileni ali iz dolgodlake kožuho-vine. Pod-loga je po navadi iz istega blaga kakor obleka, sicer pa iz svile ali lahkih volnenih tkanin.

(Gl. tudi sliko na 1. strani)

Sportni stil pomladnega kostuma s pletenim enobarvnim plaščem.

Človeški stroj

Pljuča odraslega človeka imajo pro-štora za 3 do 4 litre zraka.

Človek potrebuje, kadar je pri miru, 8 litrov zraka v minuti, pri hoji 16 li-trov, pri naglem vzpenjanju 24 litrov in pri daljšem teku 57 litrov v minuti.

Človek ima krvi za $\frac{1}{10}$ do $\frac{1}{8}$ svoje teže. Vsak utrip srca požene 44 gra-mov krvi v žile, to je 4.435 kg na dan.

Naše kosti imajo za 50% večjo na-tezno trdnost kakor trd les.

Lobanja odraslega moža je tako prožna, da se poda pod udarcem ali pritiskom za poldrugi centimeter, ne da bi zato kaj škodo trpela. Ko pritisk odneha, pa spet zavzame svojo prejš-njo obliko.

Človekova koža tehta približno toli-ko kakor njegove kosti, rajši kaj ma-lega več.

Mož, ki tehta 70 kil, ima povprečno 12'4 kile kože in 12'2 kile kosti.

Človek ima nekaj več tolske kakor kože, in dvakrat toliko mišice (mesa) kakor tolske.

V prvem letu starosti zraste zdrav otrok za kakšnih 20 centimetrov. Po-pvprečno meri desetletni deček 127 cm, desetletna deklica pa 125 cm; štiri-najstletni deček ima povprečno 147 cm, štirinajstletna deklica pa 144 cm.

Normalen človek je visok za $\frac{7}{8}$ kratno do $\frac{7}{4}$ kratno dolžino glave. Dolgost lehti je za tri dolžine glave, dolgost beder pa za štiri.

Trepalnice potrebujejo 20 tednov, da zrastejo nekako za en centimeter; potem trajajo 100 do 150 dni.

Vse na človeku ima svoj namen. Tako se nam tudi obrvi božijo pošev-le zato, da zadrže znoj s čela in ga odvedejo v stran.

En sam ženski las nese 180 gramov, ne da bi se raztrgal.

Zdrav človek z dobrim tekom poje in pije 70. leta starosti okoli 76.000 kil jedi v trdnem in tekočem stanju. Če vzamemo, da tehta približno 60 kil, je torej do konca svojega življenja pojedel skoraj 1300krat toli-ko, kakor tehta.

Pabečki tedna

Narobe svet

Na Nemškem grade ceste iz opilkov, v Ameriki karoserije iz gumija, v Ba-taviji se je pa pred kratkim posrečilo napraviti svilo iz sladkorja. (Zlinc)

Daljnovo

Poslušanje na daljavo je že stara reč, gledanje na daljavo pravkar uvajamo (namreč na Angleškem, op. ured.). Ne bo dolgo, ko bomo lahko še druge ču-tnosti prenašali po električnih valo-vih: tipanje na daljavo, okušanje na daljavo in vohanje na daljavo. (Inženjer A. N. Goldsmith v »Literary Digest«.)

Koristno in zaslužno

Kupovati od živčih slikarjev podo-be, je najpreprostejša pot, da ti ne obesijo ponaredb. Pa tudi najprepro-stejša pot, kako podpreš umetnost. (Karel Capek)

Dežela ženska?

Francozinja ne sme brez dovoljenja svojega moža odpreti bančnega raču-na, ne vzeti polnega lista na policijo, ne prodati svoje lastnine, ne prevzeti dediščine. (Matin)

Na Nemškem bi se življenjski pro-blem lahko označil s tremi »K«: Kir-che, Küche, Kinder (cerkev, kuhinja, otroci).

Na Francoskem imamo problem štiri-h »P«: Parlement, Police, Parquet, Presse (parlament, policija, sodišče, tisk).

(Pariški »Oeuvre« glede na odkritja o zvezah med poslanci, policijo, sodi-ščem in političnimi listi z afero Stavi-skega.)

Pismo iz Tržiča

Nehote se spomnim našega domačega pesnika V. Kurnika, ki je pel pred več desetletji:

»Kot gnezdo ptič,
ljubim Tržič,
kjer se izdeluje
kosa čevljič.«

Res se je to izdelovalo v Tržiču v prav obilnem številu. Saj je bilo enajst kovačnic, kjer so izdelovali kose, srpe, štiri od njih so pa bile velike kovačnice. Čevlje so pa izdelovali skoraj v vsaki hiši. Takrat je v Tržiču res cvetela obrt, a danes vsega tega ni več. Mnogo starih Tržičanov ni šlo nikamor iz svojega kraja. Od rojstva do smrti so bili doma v Tržiču. Videl niso niti enega mesta ne trga, le vasi okrog Tržiča so jim bile nekoliko znane. Za njih je bil Tržič najlepši kraj na svetu. Zato je pel isti pesnik o Tržičski dolini:

»Obdana je z gorami,
preskrbljena z vodami,
zavetna in prijetna je,
kadar zeleni.«

Zares srečni časi so bili takrat. Zaslужba je bilo dovolj, življenje so imeli mirno, delali so brez strojev, vse le z rokami. A danes je pa vse le stroj, povsod je vse moderno, vse je tuje, vse sportno. Povsod motor, avto, kino, radio, zrakoplov — zaslужba pa nič. Ali ni to čudno? Ako človek misli na one srečne čase, kako si jih vsak želi nazaj! Kje so tisti stari ljudje, ki so se vsaki novi stvari čudili? Kaj bi rekli vsem tem izumom, ki so jih že moderni tehniki iznašli, kar je izumil človeški razum, kdo bi verjel, ko bi jim pripovedovali, da se dvigne zrakoplov do 20.000 m v zrak, da se lahko govori po brezžičnem telefonu? O vsem tem bi rekli, da so bajke in tisti, ki bi jim to pripovedovali, bi se jim zdeli neumen. Vsi bi tako govorili, a mi nazaj onih srečnih časov, ki so že minili, ne moremo dobiti. Nazaj si jih želimo, če tudi živimo v modernem času. O kako srečno so živeli rodovi pred nami! Vsega so imeli dovolj. Mi pa živimo v dobi napredka, brez dela. Ali je to tudi moderni napredek? Tako hitro narašča brezposelnost. Mora že biti, ko se pa tako hitro razširja. Kdaj bo prenehalo to gorje? Kdaj bo zopet dosti zaslужbe? O da bi se izpolnile one Gregorčičeve besede:

»Za vse je svet dovolj bogat,
in srečni vsi bi bili,
ke kruh delil bi s bratom brat
s prav srečnimi čutili.«

To bi bilo potrebno, zakaj potem bi zopet imeli srečne čase. Zopet bi se vsi veselili velikonočnih praznikov, saj vsem želimo, da bi prišel vesel vetaje-nja dan. Sebi pa želimo prvo nagrado, potem bom tudi jaz obhajal veselo Alelujo.

J. K.

Pismo iz Bouškega pri Trbovljah

Vsak človek ima svoje skrite misli in želje, ki jih hrani v najskritejšem kotičku srca. Pa pride čas, ko je tudi te skrivnosti treba razodeti svetu. Ze dolgo časa me daje želja, da bi razodel širši javnosti svojo neizmerno ljubezen do ljubelega doma in kraja.

Moj dom stoji na hribu nad Bevske vasio in skoraj spominja na lepe stare čase, ko so se stali po hribih gradovi, ki so se radovedno ozirali po dolini in gledali, kaj dela ubogi tlačan. Okoli doma raste malo sadnega drevja, ki ravno sedaj poganja popje in brsti.

Nas je sedem. Dobri oči in blaga mati, štirje brati in ena sestra. Vsi so že preskrbljeni in lahko zrejo z mirnim ožesom v bodočnost. Le jaz, najmlajši sem tako nesrečen, da moram na svojem čelu nositi oni tragični pečat »brez dela«. Tako dolgo dokler človek ima skrbne starše, se še nekako pretolče skozi življenje, toda ko jih izgubi...

Oče ima skromno pokojnino, katero si je kravovo zaslužil. Saj je garal v rudniku celih 45 let. Priden človek, ki še sedaj, ko je v pokoju, ne da miru in dela od zore do mraka. On se lahko ravna po onem znanem pregovoru, ki pravi, da brez dela ni jela. A mi mladi tega ne moremo. Mi živimo tudi brez dela, čeravno zato tega nismo sami krivi. Pa upajmo, ker up je življenje.

Da vam povem še par besed o svoji dobri materi. Tudi je vreden par delavnemu očetu in nič ne zaostaja za njim. Trudi se od zore do trde noči, čeprav ji je že zob časa naštel lepo število let. Pri hiši imamo tudi hčerko mojega brata, ki govori že vse jezike sveta, samo ne perfektno. Kupili smo ji prvo čitanko, iz katere se z veseljem uči. V knjigi piše »Čuvaj lajca in ona, ker ima vedno v mislih domačega psa, bere »Murčji lajca«. Človek se more otroku res od srca nasmejati. Pa pustimo otroka na miru. Moj dobri ded in babica sta umrla lansko leto, drug za drugim v častitljivi starosti 90 let. Spomnim se, da mi je ded pravil o časih, ko so se vozile ladje po Savi in je hodil na tlako na grad Galenberg. Babica mi je pa pripovedovala lepe povesti in basni, o starih vitezhih in Kristusovih čudežih. Lepi spomini na mladega človeka. Blagor jima, ko spita mirno spanje brez groznih sanj bodočnosti.

Drugi ljudje so pač takšni, da ti slabo privoščijo in če ti gre dobro, so ti nevoščljivi. Dobe se med njimi tudi taki, katerim bi človek res lahko zaupal

NAŠI BRALCI PIŠEJO

Dopisi iz vrst naših nar in bralcev in naši odgovori

Tiste cenj. bralce in prijatelje, ki tega natečaja še ne poznajo, vljudno prosimo, da si preberejo članek, ki smo ga objavili v 13. šte. dne 4. aprila t. l. na 4. strani pod naslovom »Pismo iz mojega kraja«.

a ti so redki kakor dragi demanti. Največ je takšnih, ki v nas sočloveku vidi-jo še tako majhno napako, a svojih tudi takšnih, ki presegajo človeško dostojanstvo, ne vidi.

Vrnimo se še malo nazaj in oglejmo si malo moj kraj, moj raj. Čeravno leži v objemu senčnatih hribov, ga ne zamenjam za pet belih Ljubljani. Jaz mislim da tako dolgo, dokler sem doma kot ptiček v gnezdu, bom srečen, toda ko bom moral oditi iz svojega rojstnega kraja, odleteti iz gnezda, bom nesrečen. Vse bralke in bralce dragega mi »Družinskega tednika« najlepše pozdravlja

Anton

Pismo iz Sv. Jodrti

Vsi čitatelji našega ljubega »Družinskega tednika« se malo pomudite pri teh mojih vrsticah, če bodo prišle v tisk in ne v kos.

Pišem vam iz Sv. Jodrti nad Laškim. V bližini je rudnik Huda jama. Pretežna večina tukajšnjih prebivalcev ima zaslужbo v tem rudniku. Drugi so pa kmetje ali obrtniki. Domačini so zdravi, dobri in pridni ljudje. Tudi so socialni in zavedni, kar pričajo mnogoštevilna društva, ki imajo tu svoja središča, in to so: gasilci, Sokoli, strelska družina, krščanska šola itd. Da nam ni dolgčas, priredijo dramske igre in tudi knjižnice nam ne manjka.

Poleg šole imamo farno cerkev, ki je bila 1652. leta postavljena. Podružnice cerkev v Govčah je pa še iz 14. stoletja. V časih, ko so še Turki strašili tod okrog, so baje prejšnjo farno cerkev porušili do tal. Isto so hoteli napraviti s podružnicami in ubiti ljudi, ki so se zatekli v notranjost cerkev-podružnice. Toda zgodil se je slučaj, ki je preprečil to nakano. Vodja turške drhali je s konjem vred butnil v cerkevna vrata s tako silo, da se je odlučil na podbojih kamen in padel napadalec v oko. Huda očesna bolečina mu je pregnala vso voljo do nadaljnega naskoka. Njegovi ljudje so pa mislili, da je njihovega voditelja kaznoval krščanski Bog, ker je hotel oskruniti Njegovo svetišče.

Zaradi tega so odšli, od koder jih

Poziv našim bralkam, ki so prispevale s članki o »Njenih sanjah«, da sodelujejo tudi pri seriji člankov »Pismo iz mojega kraja«.

Haka vabi gospodično, ki je napisala članek »Njene sanje«, da naj tudi to pot sodeluje. Prav tako so vabljeni še posebej k sodelovanju gospodične, gospe in gospodje: Vita, Maca, P., Rita, Belokranjica, Gorenjka, Z. Anica, Majda, Dana, Dravinja, Lojze, Dolores, Olga, Rozika, Hela, Eva, Ruja, G. R., Elly, Silva, Lija N., Gorenjka II. in Franc iz Srbije.

je prineslo. Tako pripovedujejo in če kdo ne verjame, naj si svoje misli ustvari vzrok, zakaj so podružno cerkev pustili, medtem ko so farno porušili.

V osemnajstem stoletju je razsajala tod okrog strašna bolezen — kuga. Da bi jo odvrnili od sebe, so ljudje sezidali lepo kapelo »Podgoričnico«, ki jo še danes lahko vidite blizu šolskega poslopja. Tako sta postali podružna cerkev in kapelica ob šoli za nas zgodovinska spomenika. Čitatelj, če te kdaj vodi pot v naš kraj, potrdi se in si te znamenitosti ogledaj.

4. avgusta t. l. priredijo tukajšnji gasilci »tombolco«. Morda nas bo kdo izmed bralcev počastil s svojo navzočnostjo in ob tej priliki odnesel od tod lep dobiček ali pa vsaj lep spomin na Sv. Jodrt.

Pozdravljeni

S.

Pismo iz Prlekije

Mnogim čitateljem tega lista je gotovo znano staro rimsko mesto Ptuj. Ne daleč od tam je moj kraj. To ni velemesto. Sem ne vozi vlak, tudi avto je redka prikazen. Pa nas obiščejo skoraj vsak dan imenitni ljudje, največkrat Rubeži in brezposelni.

Se dosti bi se dalo poročati, pa go-spod urednik želi kratko. Priek

V naslednjem priobčujemo še dva zanesla prispevka k naši anketi o »Njenih sanjah«.

Uredništvo.

Gospod urednik!

Dovoljujem si tudi jaz poslati cenj. uredništvu članek, ki ga blagovolite uvrstiti med članke pod anketo »Njene sanje«.

Dosti gospodičen in gospodov je v teh člankih potožilo svoje gorje, svoje težave, svoje neizpolnjive sanje. Dali pa so s tem še ostalim čitateljem dobre nasvete, po katerih naj se vsak ravna, da ne omaga na današnji težki poti, da ne obupa... In jaz. Moje sanje so morda res le sanje, ki se čedalje bolj oddaljujejo. Sanjam in zopet sanjam in bom najbrže sanjala tako dolgo, dokler ne bom zasanjala za vedno... Še kot otrok sem imela velike želje — mnogo sanjarenja — po študiju. Po končanem študiju pa bi živila v udobnosti, zadovoljnosti in sreči. Edina moja sreča bi bila, da bi mogla na stare dni pomagati staršem, jim biti v pomoč in razvedrilo. A kaj je danes?

Splošna gospodarska kriza nam je prinesla to, kar je mnogim — polom. In naj si danes upam misliti to, kar sem si mislila kot otrok? Nikakor. Saj nimam sredstev za študij, nimam sredstev, da bi pomagala staršem. Nasprotno, odvisna sem popolnoma od očeta, ki nima stroškov samo zame, ampak tudi za ostalo družino. Sem sicer absolutno dvorazredno trgovsko šolo z najboljšim uspehom, a kaj si naj pomagam, če so pa vsa uradniška mesta zasedena. Saj še mnogo tistih čaka na službo, ki so dokončali visoko šolo.

In naj morda potem v tem položaju sanjam še o večji sreči, o tisti sreči, na katero pač gotovo misli skoraj vsako dekle, o družinski sreči? Danes je malo takih, ki bi osrečili dekle, ki nima dosti pod palcem. Malo je idealnih fantov, malo tistih, ki bi vzeli bogato dekle iz prave, čiste ljubezni. Njihov ideal je po večini denar. So res tudi pravi fantje, vsa čast jim! Toda to je menda slučaj: eden izmed tvoj. Ce bom pa kdaj tako srečna, da bom

postala srečna žena, srečna mati, sem si vsaj v svesti, da ne bom dobila moža, ki bi se polakomnil mojega denarja, ampak me bo vzel iz prave, ne-sebične ljubezni.

Poleg vsega drugega so pa danes moje najbolj goreče želje, moje največje sanje, priti do svojega kruha in tako vsaj nekoliko razbremeniti očeta, ki vedno le daje in daje, dobi pa od nas prav nič.

Zelim g. uredniku, vsem cenj. naročnikom vesele velikonočne praznike, listu pa mnogo uspeha! Františka

Cenjeni gospod urednik!

Kako sem se začudil, ko sem čital članek v »Družinskem tedniku« šte. 12 s podpisom »Hela«, da so res še na svetu dekleta, katere nekaj pametnega povedo in ne fantazirajo o bodočnosti. Borite se s pogumom skozi to trdo življenje, kakor se borim jaz. Niti vedeli ne boste, kdaj se vam bo sreča nasmešnila. Glejte, jaz čakam že dve leti, da dobim primerno službo. Skoraj mi je žal, da sem se šel učit. Kaj mi pomaga, da imam izpit školskega podmojstra, zadoštal bi mi tudi poklic navadnega delavca. A jaz ne obupavam. Vedno upam, da dobim kje službo.

Gosp. Hela! Nikar ne obupajte nad svojo nesrečo, saj ne veste za svojo bodočnost. Borite se s pogumom skozi to trdo življenje, kakor se borim jaz. Niti vedeli ne boste, kdaj se vam bo sreča nasmešnila. Glejte, jaz čakam že dve leti, da dobim primerno službo. Skoraj mi je žal, da sem se šel učit. Kaj mi pomaga, da imam izpit školskega podmojstra, zadoštal bi mi tudi poklic navadnega delavca. A jaz ne obupavam. Vedno upam, da dobim kje službo.

Dovolite mi, da Vam povem dva primera, ki sem ju doživel.

Bilo je dekle, osamljeno in zapuščeno. Živila je pri svoji stari materi. Pripomnim naj, da sem bil ta čas zaposlen pri nekem podjetju. Nekega dne — bil sem ravno v razgovoru s svojim šefom — stopi to dekle v pisarno prosi službo. Kaj naredi šef? Enostavno ji pokaže vrata, češ naj si drugod išče dela. Videl sem njene oči — tiste lepe mile oči, ki so hrepenele po delu, da bi preživljala sebe in svojo staro mater. Zaman je prosila, zaman je gledala s svojimi milimi očmi. Oditi je morala.

Zasmilila se mi je. Dolgo v noč sem mislil na njo ter sklenil, da ji pomagam. Drugi dan sem pri šefu govoril ter jo končno spravil k nam v službo.

Se danes se spominjam, kako ji je žarel tisti dan obraz od sreče in zadovoljstva. In danes?

Po promenadi hodi kakor elegantna dama, zabava se, hodi v kino, kavarno... Pa več ne pozna...

In drugi primer:

Dekle, osamljeno, govori pet jezikov, brezposelna tri leta, me neki dan vpraša, ali vem za kakšno službo. Odgovoril sem ji, da ji bom pomagal.

Mese dni sem se trudil, a ne zaman. Čez en mesec po najinem razgovoru je nastopila službo. Sedaj je v službi pol leta in če bi jo videli, kakšna dama je postala! Seveda me ne pozna več.

In zdaj gosp. Hela, povejte, kakšno misljenje naj imamo možki o vas ženskah. Ali so res vsa dekleta enaka? Najprej se dobrihajo možkim, potem ko se pa okoristijo z njimi, vidijo, da smo odveč in nam pokažejo hrbet.

Zaman sije to lepo spomladansko sonce, zaman sveti luna v noč, jaz sem sam — brez bitja, da bi me tolažilo in mi dajalo poguma, da bi pregazil nesrečne dni k boljšim, kjer bi res sijalo pravo sonce sreče... a to je dobra služba in zvesto dekle!

Toda ne vem, ali je sploh še na svetu »pridno in zvesto dekle«?

Relly

LISTNICA UREDNIŠTVA

Dolores. Sporočite svoj naslov, na kar Vam bomo pismeno odgovorili.

Kodak kamera, ki stane samo Din 75—

Končno je prišel čas, da si vsakdo lahko nabavi fotografski aparat. Tudi vi si sedaj lahko privoščite veselje tistih, ki že fotografirajo. Kodak Baby-Brownie je tako enostaven v uporabi, da bo celo otrok z njim napravil uspele slike. Zahtevajte od najbližnjega trgovca s fotografskimi potrebščinami, da vam pokaže kamero Kodak Baby-Brownie. Format slike je zelo lep, velikost pa 4x6 1/2 cm. Rabite vedno filme Kodak ali Pathe, ker boste z njimi napravili dobre posnetke. Važna in vesela vest za vse je znižanje cen foto-filmskega materiala.

Moda pisanih večbarvnih tkanin

je mnogim ženam zadala skrb, kako bi prale take tkanine! Najboljši odgovor: s Schichtovim Radionom natančno po navodilu na drugi strani zavitka, pa bo vsaka tkanina lepa in čista kakor nova.

Hollywoodski tehniški strokovnjaki

Kadarkoli objavijo filmska podjetja novico, da nameravajo vrteti kakšen nov film, se že z vseh strani ponujajo izvedenci, strokovnjaki ali kakor jim v Ameriki pravijo: tehniki eksperti, ki trde, da bi edino oni znali film izdelati zvečičavno s tehniške strani.

Zvečine ti gospodje ne pridejo v poštev, ker producenti kratko in malo zavračajo njihove ponudbe. Če kdo trdi, da je tehniški stro-

Joan Blondell

kovnjak, še ni dovolj. Poznati mora način filmanja, filmsko produkcijo, tehniško plat fotografije in kaj še vse. Kdor seveda vsega ne zna, je strokovnjak samo na pol ali pa še to ne.

Več ko polovica hollywoodskih filmov je dovršenih brez takih »strokovnjakov«. Filmske vsebine so itak po navadi take, da je za-nje slehernik strokovnjak, igralci pa, ki so vsestranski podkovani, le redkokdaj zavozijo svoje vloge.

Ko so filmali »Babbitt«, niso potrebovali nobenega strokovnjaka, saj je to dramska slika vsakdanjega življenja ameriškega »red-

nega stanca«, ki ga poznajo prav dobro vsi igralci, režiser in tehniško osebje.

Nič drugače ni s filmom »Is-siljevalci«, v katerem igrajo glavne vloge Dick Powell, Joan Blondell in Ruby Keller. Niti za revijske prizore niso potrebovali »strokovnjakov«, kajti Rusby Berkeley, ki je revije režiral, je sam že strokovnjak v tem.

Zgodi se pač, da ni v vsem ateljeju človeka, niti režiserja niti igralca, ki bi bil kos kakšni prav posebni stvari. Takrat seveda ni druge pomoči, kakor da si režiserji najamejo strokovnjaško podkovanega pomočnika. Takih je v Hollywoodu na prebitek. Celo svoje društvo imajo, »društvo tehniških režiserjev«, toda to društvo bržčas nima svoje pisarne, ker niti telefona ne premore.

Mnogi iz vrst teh »strokovnjakov« imajo kaj čudna imena. Nekega so krstili za »kopača Billa«, ker je specialist za vse filme, ki jim je vsebina posneta iz življenja zlatokopov in pa iz življenja na Aljaski.

Tommy Grimmes je že dolgo vrsto let strokovnjak za filme z Divjega zapada, a Havajca »Pep-pyja« zmerom pokličejo, kadar vrte filme z Južnega otočja. Belec Tom Gubbius, rojen in vzgojen na Kitajskem, je najznamenitejši strokovnjak za Kitajsko. On priskrbi kitajske igralce in nadzira filmanje prizorov glede na pristnost kitaj-

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje,
barvanje in svet-
lotilkanje

Nujna naročila se takoj izvršujejo!

skih običajev. V »civilu« je lastnik neke znane kitajske gostilne.

Nick Koblianski je postal tehniški svetovalec Warnerju, ko je

le-ta filmal »British Agent«, film iz ruskega življenja.

Takile »strokovnjaki« dobe na teden po 75 do 200 dolarjev plače. Seveda teče plača samo takrat, kadar je kaj dela, in to je v naj-srečnejšem primeru samo kakšnih 20 tednov na leto.

Johann Strauss — Jeanette McDonald — Nelson Eddy — W. S. van Dyke

Vsa štiri imena nam jamčijo za odlično kakovost filma. Nelson Eddy, naslednik velikega Lawrencea Tibbetta je prišel z Jeanetto McDonaldovo filmati »Princeso Marietto«. V tem filmu bo pel najslavnejši ameriški baritonist prvič za zvočno kamero. Filmska družba ga je angažirala prav iz Metropolitank v New Yorku, kamor je prišel iz Filadelfije. Godba je skomponirana po motivih Johanna Straussa in Victorja Herberta, mojstra ameriških skladateljev in kralja valčkov. Jeanette McDonald je nad vse zadovoljna s svojim partnerjem Nelsonom Eddyjem. Film režira režiser-mojster N. S. van Dyke. Ta imena nam zadostujejo.

Jean Harlow se je ločila

Losangelsko sodišče je pred kratkim ločilo zakon Jeanne Harlow in Hala Rossa.

„Najboljši Dr. OETKER-ja so preparati“!
kdor jih pokusi, trdi vsaki.

9. nadaljevanje

»Videti je, da vas je izgnanstvo zelo približalo med seboj?« jo vprašala nekam negotovo.

»Da, čeprav smo razpršeni na vse vetrove, živimo vendarle v ozkih stikih, in najbližje smo takrat, kadar se lahko sestanemo. Toda napočila je ura južine! Ali mi dovolite, da vas predstavim svoji ženi in hčerama? Poiskali bi kakšno mizico, kjer ne bo preveč dirindaja.«

Suzana se je priklonila v znak pristanka. General jo je tedaj predstavil neki prijatelj starejši dami in dvema plahima dekletoma s prečudno bistrimi sinji očmi.

Takrat je nehote zbudil njeno pozornost Jean; sedel je namreč samo tri ali štiri mize od njene v družbi dokaj stare dame z dolgimi belimi lasmi.

Aleksandra, generalova starejša hči, je videla, kam je Suzana pogledala. In navdušeno je vzkliknila:

»Ali ni dober človek, ta Saša? Kako ga človek ne bi rad imel! Grofici Borovski je najmanj že osemdeset let, pa ji izkazuje pozornost, kakor da bi imel pred seboj dvajsetletno gospodično.«

»Videti je, da ga dobro poznate?« je vprašala Suzana.

»Moji hčeri poznata vso tukajšnjo kolonijo,« je odgovoril očemu namestu nje. »Vsaj tiste, ki kaj nase dajo in ki jih ne boste srečali po raznih zabaviščih.«

»Ali je res, da se nekdanje ruske dvorjanke razkazujejo po nočnih restoranih in barih?«

»Pravijo,« je kratko odgovoril general. »Sam nisem še nikdar prestopil praga takšnih lokalov.«

Jean je med tem vneto pripravljaj čaj, narezek in kolačke — spretno in z neprisljnostjo, ki se je razodevala v sleherni kretnji.

Suzana ni mogla odtrgati oči od njegove mize. Od osuplosti in začudenja ni našla besedi; njen šofer v družbi prave velike dame! Skoraj se ji je v glavi zvrtilo in vse mogoče domneve, druga vratolomnega od druge, so ji zletele po glavi.

Okoli nje je vrvela množica gostov, ljudje so iskali prazne mize ali vsaj sedeže. A nihče od njih ni bil videti začuden, da sedi Jean v družbi te stare gospe.

Suzana je bila sama nase jezna, da se je edina med vsemi temi ljudmi zgrajala nad ponašanjem svojega šoferja.

»Nec, si je priznala na tihem, preveč sem pristranska in krivico mu delam. V sleherni njegovi kretnji in dejanju vidim zgolj slabo stran.«

Aleksandra jo je hotela razvedriti. Pokazala ji je po vrsti vse ugledne dame, ki so bile nekoč caričine dvorjanke, razlagala ji je vlogo, ki so jo igrale na dvoru, in pomen njihove službe.

»Kaj je pa ona stara gospa, ki jo imenujete grofica Borovsko?«

»Grofica Zofija Pavlovna je sestra kavkaškega kneza. Za vlade Aleksandra III. je bila ena izmed najznamenitejših kneginj.«

»Čudno... ali ni mar v tej množici dvorjanov našla nikogar drugega, kakor ravno... Aleksandra Nižinskega, da je sedla z njim za isto mizo?« je vzkliknila Suzana, malone užaljena, da nihče noče videti, kaj se spodobi in kaj ne.

Generalova hči je pogledala k mizi, kjer je sedela grofica s svojim tovarišem, in oči so se ji zasvetile.

»Res ne vem,« je tiho rekla, »kdo je komu izkazal večjo čast. Grofica Zofija je zelo duhovita in radi jo vidijo v družbi — a tudi Saša je prijeten tovariš!«

Suzana je ravno hotela odgovoriti, a prav takrat so gostje začeli vstajati od miz in se v skupinah zgrinjati v drugi salon kakor na dano zapoved.

»Veliki knez Sergej je pravkar prišel. Vedeti morate, da je danes sprejem prireditelj njegovega prihoda v Prago na čast.«

»Čudno... po končani južini?«

»O, saj je že prej telefoniral, da bo nekoliko zamudil.«

Olga, mlajša generalova hči, je navdušeno prišla Suzano pod roko in jo potegnila s seboj k vratom.

»Oni je, največji, tisti, ki stoji sredi one skupine,« je razlagala Aleksandra. »Visok in impozanten je kakor vsi Romanovi.«

v naročju sreče • roman

PO-FRANCOŠCINI • PRIREDIL • L. A.

General Nikolajev je ravno spet hotel prevzeti svojo kavalirsko vlogo pri Suzani, ko se je vrnil Jean.

»Nisem preveč zlorabil vaše dobrote, svetlost?«

»Nikar tako ne govori, prijatelj! Gospodična je zelo ljubka dama in v njeni družbi sem se prav dobro počutil.«

Mlada milijonarka se je nasmešnila.

»Imela sem čast spoznati generalovo gospo in njegovi dve hčeri. Njuna mati je ljubezniva gospa in hčeri sta zelo prijazni dekleti.«

Jean se ji je zahvalil z očmi za te besede, ki so starega vojaka vidno razveselile.

»Zdaj se moramo pa od vas posloviti, svetlost. Njegova visokost želi, da mu predstavim gospodično Kreugerjevo, in bojim se, da se pri odhodu ne bova več srečala.«

Prisrčno so se poslovili in Suzana je ostala sama z Jeanom.

Mladi mož je očividno že pozabil ozlovoljenost mlade milijonarke, ki jo je moral okusiti koj po prihodu. Prosil jo je, da bi šla z njim k velikemu knezu.

Toda zdaj se ji ni več upal ponuditi roko; šele ko sta bila že na drugem koncu dvorane, se je priklonil.

»Oprostite, a če naj vas spremljam k njegovi visokosti...«

Dala mu je roko, ne da bi se mu drznila zameriti to domačnostno kretnjo — ko pa ni vedela, kakšni običaji so tu v navadi!

Pustila sta za seboj neko večjo skupino gostov, stoječih v polkrogu, in tedaj je Suzana opazila, kako zeva med njimi in neko drugo skupino praznina; sredi te druge skupine je stal neki mož zelo visoke postave, s sivimi lasmi in visoko vzravnano ponosno glavo.

Na zunaj popolnoma mirna je Suzana stopila v družbi mladega Rusa proti tej skupini. Ostri pogled velikega kneza ji je nagnal kri v lica; tudi jo je spravilo v zadrego, da so se mahoma vse oči ozrle vanjo.

Mladi milijonarki je bilo, kakor da ne bi bila še nikdar prestopila praga salona, tako nerodna se je zdela sama sebi, tako nevedna; tolažilo jo je le to, da ni videla med zbranimi gosti nobene znane osebe.

In v tej zadregi se je Suzani zdelo, kakor da bi ji bil od nekega daleč prišel na uho glas njegove spremljevalca, ki se je z izbranimi besedami obrnil k velikemu knezu:

»Visokost, dovolite mi, da vam predstavim gospodično Kreugerjevo.«

»Gospodična je prelubezniva! Ko sem vaju gledal, kako prihajata po dvorani, sem moral občudovati veličastno skladje vajinih postav. Kakor ustvarjena sta drug za drugega.«

Pritrjevalno je završalo med gosti. Veliki knez je pa povzel z neopredeljivim nasmehom na ustnicah:

»Zakaj ne živimo v dobi Ivana Groznega! Potem bi vsaj lahko izrazil željo, da se, dragi Aleksander, oženite z gospodično. Lepih otrok je na tem svetu zmerom premalo; vajini bi bili božanski!«

Suzana je čutila, kako je njenemu spremljevalcu vztrepetala roka v njeni. Gostje okoli njiju so se dvorjansko nasmešili.

Veliki knez je užival, videč, da se Saša srdi. Galantno se je sklonil k zmeheni dekletu in ji spoštljivo poljubil roko.

»Če se ne motim, sem vašega gospoda očeta že nekje videl,« je dejal še z večjo dobrohotnostjo. »Ali bi mu hoteli povedati, da ima prekrasno hčer in da so njene oči najljubše na vsem svetu?«

Suzano je samozavestni glas velikega kneza tako zmešal, da je komaj zajecjela:

»Visokost, tako sem v zadregi...«

»Jaz sem pa očaran, gospodična...«

Jean ji je skrivaj stisnil roko, v znak, da je sprejem končan. In ker se od odreenosti ni zgenila, se je globoko priklonil in jo tako prisilil, da je tudi ona napravila globok priklon. Leseno se je vzravnala; ni bila več vajena tako globokega priklanjanja, saj je po vojni skoraj popolnoma izginilo iz salonov.

Ko sta odhajala, je opazila še zmerom vsa zmehana, da se jima ljudje spoštljivo umikajo in ju pozdravljajo. Ustavila se nista vse dotlej, dokler nista bila na stopnišču; šele tam je Jean izpustil njeno roko.

Ko sta stopala v avto, je mlada milijonarka menila brez trpkosti:

»Zakaj mi niste poprej povedali, kam greva?« Bila bi vsaj pripravljena in se ne bi tako nerodno obnašala... saj sploh nisem vedela, kaj naj storim.«

Nekam sanjavo, a s toplim glasom ji je odgovoril:

»Zelo ljubki ste bili. Veliki knez vam tega ne bi bil rekel, če ne bi bil tako mislil; in ko sva odhajala, so vam tudi drugi pokazali, da tako mislijo.«

Zanesljivo znamenje.

»Kaže da so se Mayerjevi in Müllerjevi strahovito sporekli.«

»Iz česa sodite?«

Ker se njihova psa še povohati nočeta — najzanesljivejšo znamenje, da sta njuna gospodarja sprta.«

(Beobachter, Monakovo.)

Ni mu odgovorila. Še zmerom se ni mogla popolnoma osvestiti. Sama pri sebi je razčlenjevala svoje vtise.

Ko se je na široko zleknila na svojem sedežu v avtu, je videla, kako si je šofer oblekel šoferski plašč in preobul rokavice.

In takrat se je spomnila besedi velikega kneza:

»Kakor ustvarjena sta drug za drugega...«

Kri ji je zalila obraz. Krčevito je sklenila prste, da so se ji zasekali v kolena, toda zares razsrditi se pri najboljši volji ni mogla.

Njo, hčer povojnega bogataša, je docela uklenil lesk, ki je obdajal kneza iz prave cesarske krvi. Mala republikanka je bila vsa iz sebe od ponosa, da ji je pravi, pristen veliki knez poljubil roko.

Trudna od vseh teh misli, ki se ji begale po glavi, ne da bi se mogla iztrgati iz objema današnjega doživljanja, je zaprla oči in se prepustila sladki omami prečudnega ugodja...

XVI

Nekaj dni je gladalo med Suzano in njenim šoferjem nekako premirje. Pazila sta, da nista zinila nobene nepotrebne besede, ne prijazne ne sovražne. Tudi nista z ničimer omenila sprejema pri knezu Borisovu, kakor da bi jima bil zapustil slab spomin.

Namestu da bi ju bil tisti popoldan, ki sta ga prebila med njegovimi ruskimi tovariši, drug drugemu približal, je vse kazalo, da ju je še bolj razdvojil.

Suzana se je prizadevala, da ne bi mislila in se ničesar več ne spominjala, da bi tako rekoč pregnala iz spomina vse, karkoli je v zvezi z Jeanom, njegovo domovino in njegovimi prijatelji.

Mlada milijonarka je sanjala in se je v teh sanjah bala gledati vase in okoli sebe. Kakor bi jo bil prevzel vrtoglavi strah, da jo bo potegnili k sebi v brezdanji prepad, če bi odprla oči v resničnost...

Ali je Jean slutil, kaj se dogaja v njeni duši? Mladi mož je najrajši molčal in gledal, da je kolikor moči daleč od svoje gospodarice. Njegov obraz se je zdel, kakor bi z divjo srditostjo strmel v neznano prido; bilo je, kakor da vobče ne čuti njene navzočnosti. Mehansko je opravljal svoje delo, in bolj kakor njegovi možgani so njegove roke vodile avto. Poganjaj je in ustavljal, služil krmilu in pedalom brez pomišljanja, pa tudi brez nepotrebne kretnje, kakor stroj brez življenja.

Tako je trajalo nekaj dni.

Nekega jutra je pa Suzana dejala Jeanu:

»Danes pojdeva v Karlove Vre. Oglejte si zemljevid in poiščite cesto. Rada bi bila tam pred četrto popoldne.«

Odpeljala sta se...

Nič ni napovedovalo tisti dan, da se bo med njima odigrala majhna drama, ki bo preizkusila njun ponos.

Suzana mu je bila dejala: »Kosila bova v C.«

In ko je Jean zavrl, sredi mesta, med dvema hoteloma, ki sta bila videti enako gosposka, ni Suzani noben notranji glas velel, da bi bilo za njen duševni mir bolje, če se odloči za tega ali za onega. Pokazala je Jeanu tisti hotel, ki se ji je najbrže zdel gosposkejši in primernejši zanj. Preden je vstopila, je prosila šoferja, naj ji kupi najnovejšo časniko.

Jean se je kmalu vrnil z naročenim.

Ali ga je Suzana videla, ko je prihajal? Ali je pa nalašč počakala in si šele nato izbrala mizo v restoranu?

Mladi mož si je pozneje nehote zadal ti vprašanj...

Ko je Jean stopil v restorano, je slišal, kako je Suzana zapovedala: »Zame boste pogrnili pri onile mizi... tamle v kotu.«

»Samo za vas, madame?«

»Da, samo zame.«

»Saj imate posebno obednico za posle, ne?«

»Da, madame, zraven kuhinje je.«

»Prav! Pripravite tam za mojega šoferja.«

»Kakor želite, madame.«

Jean je bil s časniki v rokah obstal kakor ukopan. Njegove oči so se vprašujoče uprle v Suzano.

Ali je mogoče, da o njem govori? O njem, ki jo je bil pred nekaj dnevi vzel v svojo družbo? O njem, ki mu je bil gospod Kreuger dovolil, da smo biti zunaj hiše na hrani?

Njegovo nemo vprašanje je ostalo brez odgovora; zdelo se je celo, kakor da ga mlada milijonarka sploh ne bi bila opazila. Gledaje se v zrcalo si je popravljal lase, ki so ji svojeglavo silili izpod zvončastega klobučka.

Brez besede je Jean krenil k mizi, ki jo je bila označila za svojo, in položil tja kupljene časnike. Potem je mirno, ne da bi bil privoščil svojih mladih gospodarici en sam pogled, odšel iz jedilnice.

Zamišljeno si je Suzana izbrala sedež za mizo.

»Moralo je do tega priti po onih drznih besedah velikega kneza,« je zamrmrala. »Zdaj imava oba spet nazaj svoje prejšnje ravnostezje...«

Toda sama pri sebi ni preveč verjela temu zagotovilu, zakaj vsa mračna se je naslonila na mizo in si podprla glavo z rokami.

»Ni se upal ugovarjati, a vem, da bo nekaj dni užaljen... Če bi bila le slutila, da bo tako daleč prišlo, ne bi bila šla na tisti sprejem. Vsa ta istorija je že kar preneumna!«

Sama nase je bila jezna.

»Zakaj sem ga morala spet ponizati? Njegov ponos je tolikšen, da tega ne bo kar tako prenesel.«

Takrat je prišel spet natakak naokoli.

»Ali je moj šofer že pri kosilu?«

»Grem gledat, madame.«

Dve minuti nato se je natakak vrnil:

»Ne, madame, nikogar ni v poselski sobi.«

»Prav.«

Zamišljeno si je rekla sama pri sebi:

»Sel je drugam; tem bolj... Sicer je pa bilo to pričakovati.«

Na tihem se je zanašala, da morda ni slišal, kaj je bila naročila natakarku. Toda spomnila se je, kako jo je takrat pogledal, in priznati si je morala, da je njeno upanje jakovo.

»Eh, prava reč!« je mahnila z roko. »Bomo že videli!«

Da se malo raztrese, je pogledala skozi okno. Sanjavo je opazovala množico delavcev, ki so hiteli domov.

Zdajci se je pa zdrznila.

V hotelu njenemu nasproti so posedle okoli neke mize na terasi v prvem nadstropju tri osebe.

Z očmi, razširjenimi od osuplosti, je Suzana spoznala mistra Burka, Molly in Jeana.

Sedeli so za isto mizo pri kosilu in se veselo pogovarjali. Mlada Američanka je bila videti zelo dobre volje in njen oče hudo zadovoljen; a šofer? Z lahnim usmevom na ustnicah je napeto poslušal, kaj mu pripoveduje mister Burke.

100 % veselje in zadovoljstvo boste dosegli, ako kupite

pomladni plašč ali kostum

ki je v vseh ozirih na višku in poceni

Drago Gorup & Co.
Ljubljana, Tyrševa cesta 14

Kuhinja in dom

Recepti in nasveti

Zmrzel krompir

Zmrzel krompir je po navadi tako sladak, da ni užiten. Temu se da pomagati na zelo preprosti način. Krompir olupimo prejšnji večer in ga namočimo v vodi, ki smo ji pridali nekoliko narezane čebule. Drugi dan lahko skuhamo krompir kar v čebulni vodi, če pa komu tak okus ni všeč, naj jo odlije in prilije svežo. Ogabni okus krompirja popolnoma izgine.

Drugo sredstvo je kis, ki ga med kuhanjem prilijemo vodi. Tik preden se krompir omehča, odlijemo kisan krop in ga nadomestimo s svežo slano vodo, ker bi sicer utegnil imeti krompir okus po kislu. Namestu kisa ne smemo priliti limonovega soka, ker limonova kislina med kuhanjem ne izhlapi.

Zarka (žaltava) slanina

Slanino položimo za več ur v svežo vodo, ki jo večkrat menjavamo. Potlej nalijemo na slanino mlečno vodo in pridenemo nekoliko narezane čebule. V tej čebulni vodi pustimo slanino dva do tri dni. Niti pri peki niti pri kuhi ne okusimo in ne zaduhamo več žalte.

Poležan baršun

osvežimo tako, da ovlažimo hrbtno stran blaga in ga držimo s hrbtno stranjo nad soparo ali pa potegnemo blago večkrat čez vroč likalnik.

Kislo zelje za zdravje

Kislo zelje je, to tako vsi vemo, kvašeno na drobno narezano zelje. Zelje ni samo okusna, temveč tudi zelo zdrava jed. V zelju so vsi vitamini; mnogo apna je v njem, pepelike, fosforja, železa in kalcija. Kislo zelje je zdravilo koristno, naj si bo kuhano ali sirovo. Kvašeno zelje vsebuje vse snovi, ki jih ima ohrovt, samo da je lažje prebavljivo. Naravna kislina kvašenega zelja pospešuje prebavo, kar je od sile važno. V črevesju uničuje razne bolezenske klice. Priporočljivo je torej, da uživamo čim več in večkrat kuhano ali pa sirovo kislo zelje.

Kislo zelje in sok kislega zelja priporočajo znani in izkušeni zdravniki tudi bolnim na želodcu in jetrih.

Dobro kislo zelje ne sme biti prekislo in ne žaltavo, pa tudi ne grenko ali sladkasto. Barva mora biti svetlo rumena, ne prebleda, pa tudi ne prežolta. Rjavi in črni madeži na zelju so znak, da ni prvovrstno. Zelje ne sme biti žilavo, pač pa prilično trdo, zatohlega se pa rajši ogibajmo.

Zabeljeno zelje

Liste zeljnate glave zrežemo na štiri dele in jih prekuhamo v slani vodi. Kadar so kuhani, jih ocedimo, položimo na velik krožnik, potresemo z drobtinami in zabelimo s sirovim maslom ali vročimi ocvirki.

Zabeljeno zelje serviramo kot prikuho h krompirjevi omaki ali k sesekljanim zrezkom.

Sirovi žličniki

Deset dek svežega sirovega masla in ščepec soli spenimo z dvema velikima ali s tremi majhnimi jajci. Tri žemlje olupimo skorje in

jih narežemo na majhne kocke. Pol kile sladkega sira iztisnemo skozi sito. Sir in žemljeve kocke zmešamo s spenjenim maslom in začnimo s ščepecem muškata.

Z žličo zajamemo testo in kuhamo žličnike 5—6 minut v osoljeni vodi.

Zabelimo jih z drobtinami, poleg pa serviramo solato.

Čiščenje madežev

Mušje madeže, zlasti zastarele lahko uspešno očistimo z oken, ogledal, posode in lestencev samo salmijakovim cvetom.

Makeži od trave izginejo iz perila, če kanemo nanje nekoliko kapljic salmijakove raztopine (5 gr vodikovega prekisa, 50 gr salmijakovega cveta in 50 gr vode), počakamo nekaj minut in perilo dobro izperemo v čisti vodi.

Zelenega volka (zelenico) s katerim si utegnemo umazati obleko, kadar čistimo medeninaste in bakrene predmete, odstranimo z mešanico 10 gr soli, 5 gr kisa in 25 gr vode. Raztopino kanemo na madež, počakamo pet minut, nato pa dobro izperemo v čisti vodi.

Smolo odstranimo z bencinom, etrom, terpentinovim oljem ali pa z alkoholom.

Borovnice (črnice) delajo gospodinjam od sile preglavice, če se umaze obleka ali srajca s tem sadnim sokom. Ni tako reči! Umazano reč je treba odmočiti v kislem mleku. Kdor ne verjame, naj poskusi!

Kava, čokolada, kakao so tri rjavkaste tekočine (v kuhanem stanju seveda), madeži od njih pa zelo pogosti in ne prijetni. Čistimo jih tako, da kanemo nanje nekaj kapljic glicerina, potem pa še dobro izperemo z vodo. Tudi z zelo razredčenim salmijakovim cvetom dosežemo isto. Madeže od kave pa lahko izperemo kar s hudo slano vodo.

Makeže od črešnje izperemo v milnici, potem pa položimo tisti kos perila čez noč ali čez ves dan v mleko. Skoraj zmerom se da madež na ta preprost način odstraniti.

Sveže rjaste madeže očistimo z limonovim sokom ali pa s kislim mlekom. Stare rjaste madeže pa omočimo z limonovim sokom in obdržimo tisti kos perila, kjer je madež, nad soparo. Če ne izgine madež pri prvem poskusu, ga ponovimo lahko večkrat. Po vsakem čiščenju je treba temeljito izpirati s svežo vodo.

Makeže od potu odstranimo z obleke s čiščenjem s tole raztopino: pet delov žveplenega etra, dva dela salmijaka in pet delov vinskega cveta (špirita).

Makeži od črnila izginejo popolnoma, če jih namakamo z limonovim sokom in zdrgnemo z zelo razredčenim salmijakovim cvetom.

Mlečne madeže iz svile odstranimo s kašo iz magnezije in bencina. Namestu bencina lahko uporabimo tudi eter.

Mlečne madeže iz volne čistimo z mešanico špirita in salmijakovega cveta (pol na pol), pridenemo pa še ščepec soli.

Makeže od sadja čistimo ali s kislim mlekom ali z limonovim sokom. Plesen iz čevljev odstranimo tako, da namažemo očiščene čevlje z lesnim kisom, potem jih temeljito prepražimo in jih hranimo na suho.

S kretno za čevlje se kaj rade umazejo hlače in nogavice na gležnjih. Te madeže odmočimo z milnim špiritom, potem jih pa izčistimo s salmijakovim cvetom.

Splošna pravila za čiščenje. Pred vsem je treba ugotoviti, od česa je madež na perilu ali obleki. Čistiti ga je treba prej, preden damo perilo prati. Po vsakem čiščenju, čeprav samo z limonovim sokom, je treba perilo ali obleko temeljito izprati v čisti vodi.

Ne kupujte dragih sredstev za čiščenje madežev, ker so zvečine jedka in za nič in škodujejo tkaninam.

Kdor je malokrven, bled

in sploh slabega zdravja, naj rabi najnovejšo zdravilno specialiteto, ki se imenuje »FERRODOVIM«. Zanesljivo sredstvo in zelo dobro zdravilo s kininom za vse tiste, ki prebivajo v nezdravih (močvirnih) krajih, kjer trpi staro in mlado zaradi malarije in drugih nalezljivih bolezni. »FERRODOVIM« daje izreden apetit (voljo do jedi) in zelo hitro osveži vsakogar, komur je katera bolezen načela zdravje. Za dober uspeh zadoščajte dve do tri steklenice.

»FERRODOVIM« BOGDANOVIĆA pošilja po pošti Mr. Ph. A. Mrkušić, lastnik lekarne Bogdanović v Mostaru. Cena steklenice Din 40.—franko poština.

Oglas raz. pod S. Br. 6982/32

GROF MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

84. nadaljevanje

Celi dve uri je še trajala tema. Nato šele so prodrli v sobo prvi sviti porajajočega se dne. Takrat se zaslišijo na stopnicah koraki bolniške strežnice. Šla je s skodelico v roki k bolnici.

Valentina je še spala; vsaj strežnici se je tako zdelo.

»Prav,« si misli. »Bom pa še jaz malo podremala. Glavno je, da je ponoči pila; kozarec je pol prazen.«

Potlej stopi h kaminu in prižge ogenj, nato se pa spusti v naslanjač, da izrabi čas, dokler se deklica ne prebudi.

Bilo je ob osmih, ko je stenska ura prebudila strežnico. Osupla, da Valentina tako dolgo spi, prestrašena nad njeno čez posteljo visečo lehtjo, stopi bliže. Šele zdaj je videla, kako mrliško bled je dekličin obraz in kako mrzle so njene roke.

Hotela je dvigniti lake, ki je visela ob postelji; toda roka je bila trda ko les.

Tedaj šele se je strežnica zavedla vse grozote svojega odkritja. Kakor iz uma plane k vratom in zakriči:

»Na pomoč! Na pomoč!

»Kdo vpije na pomoč?« se odzove s stopnic glas gospoda d'Avrignyja.

Bilo je ravno ob uri, ko je zdravnik po navadi prihajal.

»Kaj? Na pomoč?« vzklikne gospod Villefort in plane iz svojega kabineta. »Ali ste tudi vi slišali, da nekdo kliče na pomoč?«

»Da, hitiva!« odvrne hlastno d'Avrigny. »Iz Valentineine sobe je prišel klic.«

Toda še preden sta bila zdravnik in oče v bolnišnici sobi, so se tja že zgrnili sluge in lakeji; videč, kako je Valentina blede in nepremična, so razstirili roke in se opotekli, kakor bi jih bila prišla omotica.

»Pokličite mojo ženo! Zbudite jo!« zavpije kraljevski prokurator pred vrati gospe Villefortove; sam se očividno ni upal potrkati.

Toda namestu da bi bili storili, kakor jim je gospodar zapovedal, so samo strmeli v dr. Avrignyja, ki je planil k Valentini in jo vzdignil v naročje.

»Se ona...« je zamrmral in jo spustil nazaj na posteljo. »O moj Bog, moj Bog, kdaj ti bo tega zadostilo?«

Takrat se Villefort opoteče v sobo.

»Kaj pravite?« zahrope, vijoč od obupa roke. »Doktor!... O, doktor!...«

»Pravim, da je Valentina mrtva!« odvrne d'Avrigny s strahotno slovesnim glasom.

Gospod Villefort se zgrudi na tla, kakor bi mu bil kdo izpod-sekal noge, in omahne z glavo na Valentineino posteljo.

Pri zdravnikovih besedah in očetovem vzkriku se služinčad z grozo razbeži. Po hodnikih in stopnicah so se slišali hlastni koraki — in potem je iznenada vse utihnilo: od prvega do poslednjega je uslužbenstvo zapustilo od Boga prekleto hišo.

Tistokrat se prikaže na pragu svoje sobe gospa Villefortova, še zmerom v nočni halji; nekaj časa stoji nepremično, kakor bi vpraševala moža in zdravnika, kaj se je zgodilo.

Zdajci se pa kakor iz uma zagne naprej in iztegne roko proti nočni omari.

Videla je bila, kako se je d'Avrigny radovedno sklonil k omari in vzel v roko kozarec. Saj je bila vendar vse, kar je bilo v njej, izlila v pepel — in zdaj je bilo v kozarcu prav toliko pijače kakor tedaj, preden jo je izlila v kamin!

Če bi se bil morilki prikazal Valentinin duh, je ne bi bil spravil v tako brezumno grozo. Ali je mar Bog storil čudež, da bo kaznoval zastrupljevalko?

Med tem ko je gospa Villefortova stala okamenela kakor kip strahu, med tem ko je njen mož grebel svojo glavo in roke v očevo, ne meneč se za nič, kar se okoli njega dogajalo — je pa gospod d'Avrigny stopil k oknu, da vidi,

kakšna je prav za prav tekočina v kozarcu; nato je pomočil prst v kozarec in ga položil na jezik.

»Ah,« zamrmra, »to ni več brucin! Poglejmo, kaj je!«

Nato stopi k omari, kjer si je za Valentineine bolezni napravil domačo lekarno, vzame iz nje stekleničico s solitrovo kislino in kane nekaj kapljic v mlečno belo tekočino Valentineinega kozarca: pri priči postane krvavordeča.

»Ah!« zamrmra d'Avrigny. Grozi sodnika, ki se mu je razodela resnica, se je zdaj pridružil zadoščenje učenjaka, da je razkril uganko.

Gospa Villefortova se opoteče, oči ji zagore v vročnem ognju, a ko nato spet ugasnejo. Bolj mrtva ko živa omahne k vratom in izgine.

Trenutek nato je lopnilo, kakor bi nekaj težkega padlo po tleh. Toda ne državni prokurator in ne strežnica se ne zmenita za to — le zdravnik ni izpustil gospe Villefortove iz oči. Odgrnil je zastor pri vratih in zagledal prokuratorjevo ženo nepremično ležečo na tleh.

»Pomagajte gospe Villefortovi,« reče strežnici, »slabo ji je.«

»A gospodična Valentina?« zajecelja strežnica.

»Gospodična Valentina ne potrebuje več pomoči, ker je mrtva,« odgovori večano d'Avrigny.

»Mrtva! Mrtva!« zajecelja Villefort obupno, da bi se kamnu smilil.

»Mrtva, pravite?« krične tedaj neki tretji glas. »Kdo pravi, da je Valentina mrtva?«

Moža se obrneta in zagledata na pragu Morrela, vsega bledega in strašnega.

Kakor po navadi je bil prišel mladi mož pri malih vratih, ki so držala k Noirtierju. V svoje začudenje je našel vrata odprta; tako mu ni bilo treba zvoniti. V veži je malo počakal in poklical slugo, da ga popelje k staremu Noirtierju. Toda na njegov klic ni nihče odgovoril. Tedaj se je odločil in krenil sam po stopnicah gor.

Noirtierjeva vrata so bila odprta kakor vsa druga.

Prvo kar je zagledal, je bil starec v svojem naslanjaču in na običajnem prostoru; toda njegove široko razprte oči je razjedal neznan strah in njegov obraz je bil nenavadno bled.

»Kako vam je, gospod?« ga je vprašal mladi mož s stisnjenim srcem.

»Dobro!« je odgovoril starec z očmi.

Toda nemir na njegovem obrazu se je le še povečal.

»Nekaj vas tišči,« povzame Morrel, »nekaj bi radi, kaj ne? Ali naj pokličem vaše ljudi?«

»Da,« pritrdi Noirtier.

Toda naj je Morrel zvonil, kolikor je hotel, prišel ni nihče.

»Moj Bog! Kaj to pomeni?« vzdihne s temno slutnjo Morrel.

»Zakaj ni nikogar? Ali se je mar zgodila nesreča v hiši?«

Noirtierju so hotele pri teh besedah oči skočiti iz jamic.

»Kaj vam je vendar?« se zgrozi Morrel. »V strah me spravljate. Valentina?«

»Da, da,« pritrdijo hlastno starčeve oči.

Maksimilijan odpre usta, da bi dalje vprašal, toda glasu ni bilo iz njih; opotekel se je in toliko da ni padel. Potem pokaže s tresočo se roko proti vratom.

»Da, da,« pritrdijo starčeve oči.

Ne meneč se več za starega Noirtierja, se zažene skozi vrata, preskoči po tri stopnice, zleti skozi odprte sobe in se ves zasopel ustavi pred odprtimi vrati Valentineine sobe.

Ihtenje je bilo prvo, kar mu je udarilo na uho. Kakor skozi meglo je uzrl klečečo črno postavo pred posteljo. Neizrekljiva groza ga je prikovala na prag.

Tedaj je zaslišal neki glas:

»Valentina je mrtva!«

VI.

Maksimilijan

Villefort hlastno vstane, kakor da bi ga bilo sram, da ga je tujec zasačil, ko se je predajal bolečini. Osuplo pogleda Morrela in vpraša: »Kdo ste, gospod, da pozabljate, da tujec ne stopi tako v hišo, kjer je smrt doma? Zapustite nas!«

Toda Morrel se ni zgenil; njegove oči se niso mogle odtrgati od strahotnega prizora razdejane postelje in bledega obraza na njej.

»Zapustite nas! Kaj niste slišali?« zavpije Villefort, d'Avrigny pa stopi k mlademu možu, da bi ga še sam pozval, naj odide.

Toda Morrel je samo strepo strmel v truplo na postelji, odprl usta, ne da bi bila beseda iz njih, si z rokami grabil v lase — nato se je pa obrnil in planil brez besede ven. Villefort in d'Avrigny sta se spogledala in oba je prešinila ista misel: »Siromak je nor!«

A ni še minilo pet minut, ko so lesene stopnice zaškripale pod težkimi koraki, in se je prikazal Morrel, noseč z nadčloveškim naporom Noirtierja z njegovim naslonjačem vred v prvo nadstropje. Na vrhu stopnic je postavil stol na tla in ga zapeljal v Valentineino sobo.

Tako strahotnega napora je bil zmožen le človek, ki mu je obup podesetel moči.

A še strašnejše od pogleda mladega moža je bil Noirtierjev obraz — obraz, kjer je gorel vročičen plamen nadpovprečnega razuma in so te uboge oči morale nositi vs to težo drugih, izgubljenih čutov.

Ta blede obraz s plamenečimi očmi je bil celo za Villeforta strašna prikazen. Še vselej kadar se je srečal s svojim očetom, se je zgodilo kaj strašnega.

»Poglejte, kaj so storili z njo!« vzklikne Morrel, potiskaje z eno roko naslanjač k Valentineini postelji, drugo pa iztezaje proti mrtvi deklici. »Poglejte, oče moj!«

Villefort odstopi za korak in osuplo pogleda neznanega mladega moža, ki je klical Noirtierja za svojega očeta.

Tisto sekundo se je zdelo, kakor bi se bila vsa starčeva duša zlila v oči; podplule so se mu s krvjo, žile na vratu so mu nabrekle in obraz mu je grozotno posinil kakor pri božjastniku; temu nezasišanemu izbruhu groze in ome-mogle bolečine je manjkalo le krik glasu.

d'Avrigny plane k stareu in mu da povohati ostro dehtečo sol.

»Gospod,« krične Marrel in po-grabi bromea za roko. »Vprašuje-jo me, kdo sem in s kakšno pravico sem tu! O, povejte jim to vi, ki veste!«

In glas mladega moža se izgubi v obupnem ihtenju.

Hropenje strese starcu prsi. Zdelo se je skoraj, kakor da bi ga bil zvil smrtni krč.

In potem se vlijejo iz starčevih oči solze; Noirtier je bil srečnejši od mladega moža, kakaj nesrečnejši je hotel brez solz.

»Oh, povejte,« zajecelja Morrel s stisnjenim glasom, »povejte, da mi je bila zaročenka! Povejte jim, da je bila moja edina ljubezen na zemlji! Povejte jim, da imam pravico do tega mrtvega telesa!«

In mladi mož se zgrudi pred smrtno posteljo svoje zaročenke na tla in njegovi prsti se krčevito zarijejo v odejo.

Njegova bolečina je bila tolikšna, da se je d'Avrigny obrnil proč, da skrije svojo presunjenost; da, celo Villeforta je premoglo, da je nehote iztegnil roko in jo ponudil mlademu možu.

Toda Morrel ni videl ničesar; prijel je bil Valentinin roko in ledeno mrzlo roko in od brezumne bolečine hitel grizel blazino.

Prvi je izpregovoril Villefort: med vsemi si je oče še najbolj ohranil oblast nad samim seboj.

Za god in praznik mati dobro ve, otroci se Dr. OETKER-jevih kolačev vesele!

Izvrsten je Dr. OETKER - ja glas, prodrl je v najmanjšo gorsko vas!

»Gospod,« se obrne k Maksimilijanu, »rekli ste, da ste ljubili Valentino in bili njen zaročenec; nismem vedel tega, toda kot njen oče vam odpustim, ker vidim, kako velika in iskrena je vaša bolest. Tudi je moja bolest prehuda, da bi bilo v mojem sreću še prostora za srd. Nekaj drugega je, kar vam moram reči: angel, ki ste upali vanj, je zapustil svet. Valentina zdaj med čistilec Boga in ne potrebuje na tem svetu nikogar drugega kakor samo še duhovnika, da jo blagoslovi. Poslovite se tedaj od njenih zemeljskih ostankov in stisnite poslednjo roko nje, ki ste jo ljubili.«

»Molite se, gospod!« vzkligne svečano Morrel in se dvigne na enem kolenu. »Mrtva Valentina ne potrebuje samo duhovnika, temveč tudi maščevalca. Gospod Villefort, pošljite po duhovnika, maščevalca bom že jaz.«

»Kaj hočete reči, gospod?« zamrmra osuplo Villefort.

»Reči hočem,« odgovori trdo Morrel, »da sta v vas dva človeka. Oče je že dovolj jokal in tožil — zdaj naj nastopi kraljevski prokurator!«

Noirtierju se zablistajo oči; d'Avrigny pristopi bliže.

»Gospod,« povzame mladi mož, »vem, kaj rečem, in vi prav tako veste, kaj hočem reči: Valentino so umorili!«

Villefort pobesi glavo, d'Avrigny stopi še korak bliže, Noirtier pritrdi z očmi.

»Gospod,« nadaljuje Morrel s čedalje odločnejšim glasom, »človeškega bitja, pa naj bi ne bilo tako mlado in tudi ne tako lepo ne oboževanja vredno kakor Valentina — človeškega bitja, pravim, danes ni moči nasilno spraviti s sveta, ne da bi se tisti, ki so ostali živi, vprašali, kako in zakaj se je to zgodilo. Naprej, gospod kraljevski prokurator! Proč usmiljenje! Ovadil sem vam umor, vi pa poiščite morilca!«

In njegove neizprosne oči se grozeče upro v Villeforta, ki se je proseče oziral zdaj v Noirtierja, zdaj v d'Avrignyja.

Toda namesto da bi bil rasel pri njima pomoč, je srečal v njunih obrazih prav isto neizprosno kakor pri Morrelu.

»Dak,« so govorile starčeve oči. »Tako jek!« pritrdi d'Avrigny.

»Oprostite, gospod,« odvrne Villefort, boreč se hkratu s trojno voljo in še s samim seboj, »molite se! V moji hiši se ne dogajajo hudodelstva, le nesreča me preganja, Bog me preizkuša. Strašno je to, a umor to še ni!«

Noirtierju vzplamene oči, d'Avrigny odpre usta, toda Morrel iztegne zapovedujoče roko in reče s tišjim, a zato nič manj strašnim glasom:

»Jaz vam pa povem, da v vaši hiši ubijajo! Povem vam, da je v zadnjih štirih mesecih to že četrti žrtev! Povem vam, da so že pred štirimi dnevi hoteli Valentino zastrupiti; poskus se je izja-

lovil le zaradi varnostnih ukrepov gospoda Noirtierja. Povem vam, da so zdaj količino strupa podvojili ali so si pa izbrali drugega in to pot se je morilec posrečil! Povem vam naposled, da vi vse to prav tako dobro veste kakor jaz, zakaj ta gospod vas je že zdavnaj svaril kot zdravnik in prijatelj.«

»O, gospod, iz vas govori blaznost!« zajecelja Villefort, zaman trudeč se, da bi se rešil iz kroga, ki ga je vanj uklepalo.

»Blaznost? Dobro, se bom pa sklical na gospoda d'Avrignyja samega. Le vprašajte ga, gospod, ali se spomni besed, ki jih je govoril na našem vrtu oni večer, ko je umrla gospa de Saint-Meran; takrat ko sta, meneč da sta sama, govorila o žalostnem dogodku!«

Villefort in d'Avrigny se spogledata.

»Da, da, le spomnite se!« vzkligne Morrel. »Oh, zakaj sem bil tako hudodelsko prizanesljiv do vas in nisem že tisti večer šel in povedal oblastvom, kar vem! Potem ne bi bil zdaj soodgovoren za tvojo smrt, Valentina! Toda potolaži se, ljuba; skrivnice tvoje smrti te bo maščeval; četrti umor je razgrnjen pred vsem svetom in če te bo tvoj oče zapustil, Valentina, bom jaz poiskal morilca — zakolnem se ti.«

Zdaj šele se je narava usmilila krepkega moža; njegove poslednje besede so zamrle v krčevitem ihtenju, solze so se mu vile iz oči, opotekel se je, padel na kolena in se razjokal ob Valentinini postelji.

Takrat pa izpregovori d'Avrigny.

»Tudi jaz se pridružim gospodu Morrelu,« reče s trdnim glasom. »Hudodelstvo je treba kaznovati! Sree se mi krči ob misli, da je moja prevelika prizanesljivost navdehnila morilca z novim pogumom.«

»O moj Bog, moj Bog!« zajecelja Villefort ves strl.

Morrel dvigne glavo in pogleda v starega, čigar oči so gorele z nadnaravnim bleskom.

»Glejte! Ne vidite? Gospod Noirtier bi rad govoril!«

»Da,« pritrdijo Noirtierjeve oči s tem strašnejšim izrazom, ker so se vsi čuli onemolega starca združili v tem pogledu.

»Ali poznate morilca?« vpraša Morrel.

»Da,« odgovori Noirtier.

»In nam hočete pomagati, da ga dobimo?« vzkligne mladi mož.

»Poslušajte, gospod d'Avrigny, poslušajte!«

Noirtier obrne oči od mladega moža in pogleda v vrata.

»Oididem naj, pravite?« vzkligne Morrel bolestno.

»Da,« odvrne Noirtier.

»Oh, gospod! Imejte vendar usmiljenje z menoj!«

Starčeve oči ostanejo neizprosno uprte v vrata.

»Ali se smem vsaj vrniti?«

»Da,«

»Ali naj sam oididem?«

»Ne,«

»Kdo naj se odstrani z menoj?

MALI OGLASI

Mali oglasi v »Družinskem tedniku« stanejo po Din 1.— beseda. Posebej se računa davok, in sicer za vsak mali oglas Din 150. Kdor želi oglasiti ali dostaviti po pošti, naj priloži 3 Din v znamkah. Denar za male oglase je treba poslati vnaprej, lahko tudi v znamkah.

ŽENSKO KOLO, dobro ohranjeno kupim. Ponudbe na »Družinski tednik« pod šifro »Žensko kolo«.

NEPOTREBNIH DLACIC na obrazu, rokah, nogah, prsih itd. se z lahkoto, hitro in zanesljivo odkrižate z uporabo Erbol-praška. — To sredstvo takoj odstrani dlacice s koreninami vred in stane z navodilom Din 15.—. — Po pošti razpošilja parfumerija Nobillor, Zagreb, Ilica 34.

DOPISOVATI ŽELIM z značajnim gospodom srednjih let. Obrtniki imajo prednost. Dopolne prošim na upravo »Družinskega tednika« pod »Obrtniki«.

MAKULATURNI PAPIR na prodaj. Vpraša se v upravi »Družinskega tednika«.

PRVOVRSTNI PREMOM poceni in hitro dostavlja na dom priznana trgovina s kurivom Vrhune Ivanka, Ljubljana, Bohoričeva cesta 25.

BARVANJE LAS ni več potrebno pri strokovnjakih, ker si jih z Oro-barvo za lase, ki jo dobite v črni, rjavi, temnorjavi, svetlorjavi in plavi barvi, lahko vsakdo sam barva in je postopek zelo enostaven in stalnost barve zagotovljena. 1 garnitura z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobillor, Zagreb, Ilica 34.

POSREDEJEM DENAR na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, telefon 38-10. Pismeni odgovor 3 Din v znamkah.

LEPE DEKLISKE PRSI dobi lahko vsaka žena tudi v najtežjih slučajih že v kratkem času, če se masira s čudežnim eliksirjem Eau-de-Lahore. — 1 steklenica z natančnim navodilom stane Din 40.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobillor, Zagreb, Ilica 34.

OTROŠKI VOZIČKI, posteljice, mizice, ograjce, tričiklje itd. solidno izdelano in poceni pri S. Rebolj & drug, Ljubljana, Gosposvetska 13, Kolizej.

IZPADANJE LAS IN PRHLJAJ prepreči samo znano sredstvo Voda in kopriv. Lasje postanejo spet bujni, vrne se jim lesk in postanejo popolnoma zdravi, če jo redno dvakrat na teden uporabljate. 1 steklenica z navodilom stane Din 30.—. Po pošti razpošilja parfumerija Nobillor, Zagreb, Ilica 34.

Kodak kamera, ki stane samo Din 75.-

Naposled je le prišel čas, ko si bo lahko vsak nabavil fotografsko kamero. Sedaj si lahko tudi Vi privoščite veselje, ki ga drugi že uživajo pri fotografiranju.

KODAK BABY-BROWNIE

kamera je tako enostavna pri uporabi, da bi tudi otrok napravil z njo dobre slike. Zahtevajte od najbližnjega foto-trgovca, da Vam pokaže Kodak Baby-Brownie kamere. Format slike je zelo lep, velikost 4x6,5 cm. Uporabljajte vedno Kodak ali Pathe filme, s katerimi boste dosegli dobre posnetke.

HUMOR

Problem

Osemletni Tomažek: »Poslušaj, tatek, kaj...«
Utrujeni oče: »Vprašaj rajši mamo.«
Tomažek: »Tatek, saj mama tega ne bo vedela.«
Oče (vdan v usodo): »Nu, kaj bi rad?«
Tomažek: »Če bi bilo zdaj konec sveta, in bi se zemlja razletela ravno takrat, ko bi se Piccard dvignil z balonom v stratosfero, kje bi pa potem pristal, tatek?«

Novost

Neki gizdalu stopi v trgovino in se blazirano nasloni ob pul.
»Ali ste kaj novega dobili?« vpraša malomarno, s cigareto v ustih.
»Mi ne, pač pa pul, kamor se naslanjate — novo barvo namreč.«

Sreča

»Davi sem vas videl, ko ste se na vse zgodaj odpravljali na ribolov. Ali ste imeli kaj sreče?«
»In še kakšno! Ko me ni bilo doma, so prišli kar trije inkasanti.«

Železniška nesreča

»Da, prijatelj, tudi jaz sem žrtev železniške nesreče!«
»Ni mogoče! Kako?«
»Nu, tam sem se seznanil s svojo ženo.«

Kavejca

»Če bi vas vzeli v to službo, bi morali zahtevati kavejco.«
»Oprostite... saj sem vendar poštenjak!«
»Verjamem, a če bi položili kavejco, vaša poštenost ne bi prav nič trpela.«
(Le Rizer, Pariz)

Revizija

V vlaku v pariški okolici. Revizor pregleduje listke potnikov tretjega razreda.
»Listice, prosim.«
Samo en potnik ga noče pokazati.
»Tedenški listek,« zagodrnja v brki.
»Prosim, pokažite mi ga,« zahteva vljudno kontrolor.
Potnik se razsrdi.
»Dvajset let se že vozim na tej progi,« zavpije. »Lahko bi me že poznali. Moj listek je moj obraz.«
Revizor se nasmehne. Nato pa prijazno odgovori:
»Že mogoče. Toda danes sem dolžan prešteti listke, a kot spodoben človek vam pač ne morem napraviti luknje v obraz!«
(La Presse, Pariz)

Diake, cenjene dame!

na licu itd. Vas ženirajo, kvarijo Vam lepoto, eleganco in sramežljivost.
»Venerat eliksir Vas reši v par sekundah, brez bolečin, brez opasnosti vseh nepotrebnih dlak.«

Naročite še danes lepo dišeči »Venerat eliksir, ne bo Vam žal. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 steklenica za Din 10.— (predplačilo), na povzetje 18.—, dve Din 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIZ, LJUBLJANA VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

KRONIKA TEDNA

Pismošose stavkajo. V Nici se je ondan spomnilo 190 pismošose, da imajo preveč raznašanja in premalo plače. Zbrali so se na dvorišču glavne pošte in zapeli komunistično himno. Poštni minister Mandel je stavkajoče brzojavno odpustil iz službe.

Vzrok smrti. Na Filipinih je dal neki oče napraviti svoji hčeri nagrobnik z napisom: »Umrla zaradi močevega pretepevanja.« Zdalja ga vdovec toži zaradi razžaljenja časti.

Znamke. Lani je na vsem svetu izšlo okoli 1700 novih znamk, t. j. kakih 32 na teden. Največ jih je izdala Evropa (542), nato Afrika (392), Amerika 380, Azija 357, ostane pa Avstralija. — Doslej je izšlo vsega skupaj 105.155 različnih znamk, če štejemo vsak, tudi najneznatnejši različek, za posebno znamko; popolnoma med seboj različnih znamk pa poznamo 58.607. Vseh nima noben zbiralec na svetu.

Jubilej. 70letnico rojstva je praznoval v Sodražici šolski upravitelj Miha Vrbič. — Iskreno čestitamo.

Diplomirali so za inženjerje kulturno-geodetske stroke na ljubljanski univerzi: gg. Peter Dimitrijevič, Tomo Furlan, Rajko Loeske in Miha Vladimirov. — Pred stalno komisijo za profesorske izpite na ljubljanski univerzi je napravil izpit z odliko g. Bogdan Binter, suplent na II. realni gimnaziji v Ljubljani. — Čestitamo!

Novi grobovi

Umrli so v Ljubljani: ga. Urša Pavličeva; dr. Henrik Tuma, advokat; Fran Krapež, posestnik in kavarnar, star 71 let. — V ljubljanski bolnici: Gusti Kavčič, dijak. 2. razreda III. državne realne gimnazije v Ljubljani; Andrej Boucon, tovarnar stolov in posestnik; Martin Juvan, najstarejši trboveljski obrtnik, pekovski mojster, star 83 let; Ferdo Poljšak, starosta Sokola v Zagorju. — V Konjicah: Avgust Sorman, trgovec z lesom. — V Planini pri Rakeku: ga. Marija Milavčeva, stara 86 let. — V Podbresjah: ga. Frančiška Debeljakova roj. Keršič. — V Smartnem: Marija Zivaličeva, trgovka in posestnica. — V Vojačini: Ivan Javoršek, brivec. — Pokojnim večni mir, žalujočim naše sožalje!

Din 1000.- plačam

ako Vam »Radio Balsam« ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Blagovolite nemudoma poslati Vaše tako uspešno mazilo proti kurjim ocesom. Naš stari sosed si je odpravil 10 zastarelih. — Z odličnim spoštovanjem Solske sestre, Gospodinjska šola, Mladika, Ptuj.

Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balsam«. Dobi se ali po pošti pošlje: 1 lonček za Din 10.— (predplačilo), na povzetje Din 18.—, dva Din 28.—, tri Din 38.—.

RUDOLF COTIZ, LJUBLJANA VII
Janševa 27 (prej Kamniška 10 a)

Jaffa pomaranče

v zalogi pri
GOSPODARSKI ZVEZI
V LJUBLJANI

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

JUGOČESKA JUGOSLOVENSKO-ČESKA tekstilna industrija

KRANJ

IZDELUJE:

barvano in tiskano blago iz bombaža in umetne svile.

Zahtevajte samo izdelke te tovarne!